

BEHEERPLAN VOOR NATURA 2000-GEBIED IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST DEELGEBIED IA10: BERGOJEPARK

SEPTEMBER 2022

BEHEERPLAN VOOR NATURA 2000-GEBIED IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Deelgebied IA10: Bergojepark

INHOUDSOPGAVE

1	Beschrijving deelgebied IA10	4
1.1	Situering	4
1.1.1	Algemeen	4
1.1.2	Statuten	5
1.1.3	Korte situering en historiek	5
1.2	Belang van deelgebied IA10 binnen Speciale Beschermingszone I	6
1.2.1	Habitats	6
1.2.2	Soorten	6
1.3	Beschrijving soorten	9
1.3.1	Soorten van communautair belang en soorten van gewestelijk belang	9
1.3.2	Strikt beschermde soorten op het hele gewestelijke grondgebied waarvoor doelstellingen voor SBZII werden geformuleerd	9
1.3.3	Overige soorten in deelgebied IA10	9
1.4	Beschrijving habitats	10
1.4.1	Habitats van communautair belang en habitats van gewestelijk belang	10
1.4.2	Overige zones in deelgebied IA10	11
2	Beschrijving beheerdoelstellingen	12
2.1	Doelstellingen op niveau van habitats en soorten van communautair belang en habitats en soorten van gewestelijk belang	12
2.2	Overige doelstellingen binnen deelgebied IA10	12
3	Knelpunten	13
4	Beschrijving beheermaatregelen	14
4.1	Overzicht beheermaatregelen voor deelgebied IA10	14
4.2	Exotenbeheer	21
4.3	Soortgericht beheer	21
4.4	Beheer vijver	22
5	Vrijstellingen op verbodsbepalingen	23
6	Literatuur	24
7	Bijlagen	25
7.1	Bijlage 1: Kadasterpercelen	26
7.2	Bijlage 2: Bepalingen met betrekking tot Patrimonium in deelgebied IA10	27
7.3	Bijlage 3: De rol en het belang van de deelgebieden voor de coherentie van Speciale Beschermingszone I	30
7.4	Bijlage 4: Fotobijlage deelgebied IA10	31
7.5	Bijlage 5: Kaartenbundel deelgebied IA10	32

TABELLEN

Tabel 1-1: Oppervlaktes in ha (via GIS) van het deelgebied en de habitattypes in deelgebied IA10.....	6
Tabel 1-2: Waarnemingen uit databanken LB, waarnemingen.be en IHD-rapport waarbij "P = potentie maar geen bevestigde waarneming", "X = bevestigde waarneming (1998-2017) uit databank LB" en "X(o)= bevestigde waarneming uit databank in omgeving deelgebied < 100m".....	7
Tabel 1-3: In deelgebied IA10 voorkomende habitats van communautair belang, op het moment van de aanwijzing (cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (staat van instandhouding na actualisering van de informatieformulieren voor de natura 2000-gebieden in 2015)), met vermelding van de algemene beoordeling van de staat van instandhouding op niveau van het deelgebied (vertrekbasis = beoordeling SBZ) en de in GIS berekende oppervlakte in het deelgebied (geodata.leefmilieu.brussels – Habitats Natura 2000).	10
Tabel 2-1: Doelstellingen van uitbreiding, ontwikkeling of omvorming voor SBZ I van toepassing in deelgebied IA10.....	12
Tabel 2-2: Doelstellingen van uitbreiding, ontwikkeling of omvorming op niveau van het SBZ I voor de van toepassing zijnde soorten van het deelgebied.....	12
Tabel 4-1: Beheermaatregelen voor deelgebied IA10.....	15

FIGUREN

Figuur-1-1: Situering van het deelgebied IA10.....	5
Figuur-2-1: Situering van het voornemen om de Roodkloosterbeek verder naar het westen in open bedding te herstellen...	13
Figuur 7-1: Afbakening van het op de bewaarijst ingeschreven beschermd landschap (groen).....	28
Figuur 7-2: Weergave van de locatie van de merkwaardige bomen in het Bergojepark aan de hand van de ID's. (bron: https://gis.urban.brussels/brugis/#/)	29

KAARTEN

Kaart 1.1: Situering deelgebied IA10 en kadastrale percelen
Kaart 1.2: Bestemmingen deelgebied IA10 (Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP))
Kaart 1.3: Habitattypes van communautair belang en hun verwachte evoluties in deelgebied IA10
Kaart 1.4: Overige natuurtypes in deelgebied IA10
Kaart 2.1: Beheerdoelstellingen in deelgebied IA10
Kaart 4.1: Beheermaatregelen in deelgebied IA10

1 BESCHRIJVING DEELGEBIED IA10

Kaart 1.1: Situering deelgebied IA10 en kadastrale percelen

Kaart 1.2: Bestemmingen deelgebied IA10 (Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP))

Kaart 1.3: Habitattypes van communautair belang en hun verwachte evoluties in deelgebied IA10

Kaart 1.4: Overige natuurtypes in deelgebied IA10

1.1 SITUERING

1.1.1 Algemeen

Het Bergojepark is deelgebied IA10 van de Speciale Beschermingszone 'Zoniënwoud met bosrand en aangrenzende bosgebieden en Woluwevallei' (verder aangeduid als SBZI).

Het deelgebied IA10, met een oppervlakte van 1,76 ha, ligt op het grondgebied van de gemeente Oudergem. Het is in eigendom van de gemeente Oudergem en wordt beheerd door Leefmilieu Brussel.

Het gebied wordt gesitueerd op Figuur-1-1. Actueel wordt het Bergojepark begrensd door de Rue Jacques Bassein in het westen en door de achtertuinten van de woningen gelegen in de Clos du Bergoje in het noorden. Ten oosten ligt de Chaussée de Wavre en ten zuiden liggen de commerciële ruimten en kantoorgebouwen gelegen aan de Avenue Hermann Debroux.

Het deelgebied IA10 is nog niet beschermd als landschap, maar is opgenomen in de inventaris van goederen met patrimoniale waarde sinds 22/09/1995.

Bijlage 1 geeft een overzicht van de kadasterpercelen binnen het deelgebied, met een aanduiding van het percentage van elk perceel dat een Natura 2000 statuut heeft en met aanduiding van het statuut van de eigenaars en gebruikers. De algemene situering met de kadastrale perceelsindeling wordt weergegeven op Kaart 1.1

Het Bergojepark is op het Gewestelijk Bestemmingsplan nagenoeg volledig ingekleurd als groengebied met hoogbiologische waarde (zie ook Kaart 1.2).

Figuur-1-1: Situering van het deelgebied IA10

1.1.2 Statuten

Het Bergojejepark is onder de naam 'Park van Bergoogie' ingeschreven op de bewaarlijst als landschap van Monumenten en Landschappen sinds 6 april 1995. De hoger gelegen delen liggen in uitbreidingssite van de neolithische site Clos du Bergoje (sites.fid--4c55099e_16631398221_64cb).

In Bijlage 2 wordt de exacte afbakening van het beschermd landschap gegeven en de bescherming. In Bijlage 3 worden alle statuten en beschermingen binnen het gebied SBZ I weergegeven.

1.1.3 Korte situering en historiek

Het deelgebied IA10 omvat een bebost talud dat op het zuiden georiënteerd is. Het beboste talud van het Bergojejepark is een relict van het Zoniënwood. Bergoje is een van de oudste wijken van Oudergem. De naam verwijst naar huizen op de heuvel of Berg Huis (Delaunois & Motquin, 1998). Vroeger was het Bergojejepark omgeven door vijvers en moestuinen horend bij de huizen van de wijk. Aan het einde van de 18de eeuw begon het uitzicht van de wijk te veranderen: de vijvers werden opgevuld en vervangen door vochtige weilanden (1770-1850) en de beken werden overwelfd: de Woluwe in 1850-1880 en de Rood Kloosterbeek pas later, in 1950-1975. De wijk raakte sindsdien steeds meer volgebouwd met woningen (Van der Wijden et al., 2004).

Het Bergojejepark is nu een openbaar park, twee wandelpaden doorkruisen het gebied. Het natuurlijke aspect van het landschap is perfect bewaard gebleven toen het BIM, nu Leefmilieu Brussel, het park in 1994 inrichtte. De wegen en infrastructuur voor het onthaal van de bezoekers werden gerestaureerd met oog voor soberheid en veiligheid. Een pad loopt bovenaan het talud en het andere pad ligt beneden aan de voet van het talud, naast de Rood Kloosterbeek. De paden zijn verbonden via trappen aan elk uiteinde van het park.

De Groene wandeling passeert langsheen de ingang van het domein (Jacques Bassestraat 10). Het gebied maakt geen deel uit van een omloop van Sport Vlaanderen/ ADEPS.

Aan de voet van het talud stroomt de Rood Kloosterbeek. Aan de overzijde van de beek en ligt een kleine vijver, met aansluitend alluviaal bos. De Rood Kloosterbeek stroomt van de vijvers van het Rood klooster doorheen het Bergojepark om een honderdtal meter vóór de Jacques Bassemstraat ondergronds te gaan en onder die straat in de overwelfde Woluwe te vloeien. In het bosbestand overheersen beuken en eiken. Er staan ook enkele bijzondere bomen (zie bijlage 2). In het bovenste deel van het talud staan bijzonder dikke tamme kastanjes. Drie buitengewone exemplaren hebben zelfs een omvang van respectievelijk 5,60 m, 4,00 m en 4,00 m. Een dergelijke ontwikkeling is enkel mogelijk dankzij de geografie. De helling ligt namelijk pal op het zuiden georiënteerd en geniet dus van een microklimaat dat gunstig is voor de ontwikkeling van deze van nature Zuid-Europese, voor de koude gevoelige soort. Voorts vinden we hier ook witte abelen waaronder een exemplaar met een omtrek van 2,32 m en talrijke hultstruiken in de onderetage.

Deelgebied IA10, Bergojepark, is te beschouwen als een belangrijke stapsteen op de verbinding tussen het Zoniënwoud (Rood Klooster) en de groengebieden in de Woluwevallei. De vegetatie in het noordelijk deel van het talud is vergelijkbaar met de begroeiing die we meer stroomopwaarts vinden, ter hoogte van het Zoniënwoud en meer bepaald die van het Rood Klooster.

In 2016-2017 werd de vijver gebaggerd met herprofilering van een aantal oevers en beperkte kapping van een zeer beperkte zone van randbomen (zie Fotobijlage). Er werd een ondiepere slenk ten oosten mee schoongemaakt, die ook in verbinding werd gesteld met de beek via een verdeelwerk. Een beperkt debiet wordt doorgelaten en ook weer afgevoerd via een stuwte aan de stroomafwaartse zijde van de vijver.

1.2 BELANG VAN DEELGEBIED IA10 BINNEN SPECIALE BESCHERMINGSZONE I

Bijlage 3 bevat een overkoepelend document voor het SBZ I met de voornaamste bepalingen van het aanwijzingsbesluit¹ en met het relatieve belang van elk deelgebied voor de habitats en soorten van communautair en gewestelijk belang.

1.2.1 Habitats

In Bijlage 3 wordt het relatief belang weergegeven van alle deelgebieden voor de aanwezige habitats, gebaseerd op de oppervlakte in het deelgebied t.o.v. de totale oppervlakte in SBZ I. De aanwezige habitats zijn allen 'belangrijk' (<10% procentueel aandeel) voor het SBZI.

Tabel 1-1: Oppervlaktes in ha (via GIS) van het deelgebied en de habitattypes in deelgebied IA10

	Opp. In deelgebied IA10 (ha)	Totale opp. In SBZ I (ha)
Oppervlakte (ha)	1,76	2070,52
Oppervlakte habitat (ha)	1,45	1713,75
9120 Zuurminnende beukenbossen	0,06	1202,59
9130 Beukenbossen (Asperulo-Fagetum)	0,91	188,95
91E0 Alluviale bossen subtype Vogelkers-Essenbos	0,49	12,12 voor het subtype; 39,86 voor het type

1.2.2 Soorten

Om het belang van deelgebied IA10 voor de verschillende soorten te duiden, wordt in het overkoepelende document (Bijlage 3) de aanwezigheid in elk deelgebied van SBZ I gegeven. Er wordt aangegeven of de soort voorkomt in de soortendatabank van LB (1998-2017), of de soort is vermeld in het IHD-rapport of in andere relevante databanken werd ingegeven en tenslotte of er potentie is voor de soort. Dat laatste wil zeggen dat er geschikt leefgebied aanwezig is, maar geen bevestigde waarneming. De behandelde soorten zijn die van communautair belang, van gewestelijk belang en de strikt beschermde soorten op gewestelijk grondgebied waarvoor SBZ I werd aangewezen.

¹ Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering d.d. 14/04/2016 tot aanwijzing van het Natura 2000-gebied – BE1000001 : « Het Zoniënwoud met bosranden en aangrenzende beboste domeinen en de vallei van de Woluwe – complex Zoniënwoud – Vallei van de Woluwe » (B.S. 13/05/2016), verder het 'aanwijzingsbesluit' genoemd.

Tabel 1-2: Waarnemingen uit databanken LB, waarnemingen.be en IHD-rapport waarbij "P = potentie maar geen bevestigde waarneming", "X = bevestigde waarneming (1998-2017) uit databank LB" en "X(o)= bevestigde waarneming uit databank in omgeving deelgebied < 100m"

	IA10 Bergojepark
Soorten van communautair belang	
<i>Lucanus cervus</i> – vliegend hert	P
<i>Myotis emarginatus</i> - ingekorven vleermuis	P
<i>Myotis Bechsteinii</i> - Bechsteins vleermuis	P
<i>Rhinolophus ferrumequinum</i> - grote hoefijzerneus	P
<i>Falco peregrinus</i> – slechtvalk	X
<i>Pernis apivorus</i> – wespendif	P
<i>Alcedo atthis</i> - ijsvogel	X
<i>Dryocopus martius</i> – zwarte specht	P
<i>Dendrocopus medius</i> - middelste bonte specht	P
<i>Rhodeus sericeus amarus</i> – bittervoorn	X
Soorten van gewestelijk belang	
<i>Salamandra salamandra</i> - vuursalamander	P
<i>Apatura iris</i> – grote weerschijnvlinder	P
<i>Satyrrium w-album</i> - iepenpage	P
<i>Martes foina</i> – steenmarter	X
Soorten die een strikte bescherming genieten	
<i>Myotis brandtii</i> – Brandts vleermuis	P
<i>Myotis mystacinus</i> – baardvleermuis	P
<i>Myotis nattereri</i> – franjestaart	P
<i>Plecotus auritus</i> – gewone grootoorvleermuis	P
<i>Plecotus austriacus</i> – grijze grootoorvleermuis	P
<i>Pipistrellus pygmaeus</i> - kleine dwergvleermuis	P
<i>Pipistrellus nathusii</i> – ruige dwergvleermuis	P
<i>Pipistrellus pipistrellus</i> – gewone dwergvleermuis	X
<i>Pipistrellus kuhlii</i> - Kuhls dwergvleermuis	P
<i>Pipistrellus pipistrellus</i> / <i>pygmaeus</i> - gewone / kleine dwergvleermuis**	X
<i>Pipistrellus pipistrellus</i> / <i>nathusii</i> - gewone / ruige dwergvleermuis **	P
<i>Pipistrellus</i> sp - dwergvleermuis sp.**	P
<i>Eptesicus serotinus</i> – laatvlieger	P
<i>Myotis daubentonii</i> – watervleermuis	P
<i>Nyctalus noctula</i> – rosse vleermuis	P
<i>Nyctalus leisleri</i> – bosvleermuis	P
<i>Mustela putorius</i> – bunzing	P
<i>Acrocephalus scirpaceus</i> - kleine karekiet	X

	IA10 Bergojepark
<i>Accipiter gentilis</i> - havik	P
<i>Scolopax rusticola</i> - houtsnip	P
<i>Rallus aquaticus</i> – waterral	P
<i>Neottia ovata</i> - grote keverorchis	P
<i>Dactylorhiza praetermissa</i> – rietorchis	X
<i>Dactylorhiza maculata</i> - gevlekte orchis	X
<i>Lissotriton vulgaris</i> - kleine watersalamander	X
<i>Ichthyosaura alpestris</i> – alpenwatersalamander	X
<i>Lissotriton helveticus</i> – vinpootsalamander	P
<i>Aphantopus hyperantus</i> – koevinkje	X
<i>Melolontha melolontha</i> – meikever	X

1.3 BESCHRIJVING SOORTEN

In Bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van de soorten waarvoor het hele SBZ I is aangewezen, met de staat van instandhouding (toestand bij aanwijzing) zoals opgenomen in het aanwijzingsbesluit. In onderstaande paragrafen wordt het -vooral potentiële- voorkomen van de soorten in deelgebied IA10 beschreven, met waar nodig nuances met betrekking tot de staat van instandhouding op niveau van het deelgebied.

1.3.1 Soorten van communautair belang en soorten van gewestelijk belang

Van de soorten van communautair en gewestelijk belang is enkel ijsvogel (*Alcedo atthis*) al waargenomen. Er gebeurde nog geen specifieke inventarisatie van vleermuizen, maar door de ligging vlakbij het Zoniënwoud en het Rood Klooster in het bijzonder – dat geldt als een van de hotspots voor vleermuizen binnen SBZI – en zijn rol als verbindingsgebied naar de grote vijvers in de Woluwevallei heeft dit gebied een bijzondere waarde voor vleermuizen. Door de aanwezigheid van dikke bomen in bosverband, bos(randen) en een bosvijver, kunnen verschillende vleermuissoorten er ook een rustplaats en voedsel vinden.

Volgens de soortendatabank van LB komt vliegend hert (*Lucanus cervus*) tot op zo'n 450 m ten zuiden voor. Gezien de tussenliggende bebouwing en infrastructuur ten zuiden, lijkt kolonisatie via het oosten, Rood Klooster, aannemelijker dan vanuit het zuiden. Omdat het park gelegen is op een zuid geëxposeerd talud en er dikke bomen voorkomen, zijn er goede potenties voor deze soort. Deelgebied IA10 heeft gezien de aanwezigheid van dikke habitatbomen en dood hout eveneens potentie voor andere soorten van gewestelijk belang zoals de zwarte specht (*Dryocopus martius*) en middelste bonte specht (*Dryocopus medius*).

De databank van het INBO vermeldt een vlinderwaarneming uit 1998 van iepenpage (*Satyrion w-album*) met waardplant iep (*Ulmus sp.*) in het km-hok waarin zich het Bergojepark bevindt. In de soortendatabank van LB is er een waarneming in 2010 van grote weerschijnvlinder (*Apatura iris*) met waardplant boswilg (*Salix caprea*) ter hoogte van het Rood Klooster. In het Bergojepark zijn er plaatselijk vrij veel iepen (*Ulmus sp.*) te vinden in de struiklaag. Boswilg kan voorkomen aan de vijverranden, maar actueel is deze niche gevuld door opslag van grauwe abeel (*Populus canescens*). Een andere potentiële groeiplaats is zuidelijke rand van het park, tegen de buitenruimtes van de kantoren ten zuiden.

Vuursalamander (*Salamandra salamandra*) vindt in het gebied een geschikt biotoop, maar de dichtst bij zijnde waarneming is op relatief ruime afstand (>2km).

1.3.2 Strikt beschermde soorten op het hele gewestelijke grondgebied waarvoor doelstellingen voor SBZII werden geformuleerd

In het gebied zijn er, zoals onder 1.3.1 vermeld werd, potenties voor vleermuizen. Echter, enkel aanwezigheid van de algemene gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) is gekend.

1.3.3 Overige soorten in deelgebied IA10

Via Weiserbs & Jacob (2007) is geweten welke vogelsoorten er voorkomen in het atlashok waarin het Bergojepark gelegen is. Bosvogels die in dit hok aanwezig zijn, zijn boomklever (*Sitta europaea*), boomkruiper (*Certhia brachydactyla*) en glanskop (*Poecile palustris*) als zekere broedvogels, aangevuld met groene specht (*Picus viridis*) als mogelijke broedvogel. Boomklever (*Sitta europaea*) en glanskop (*Poecile palustris*) houden van oudere bossen, of bossen waarin op zijn minst grotere beuken of eiken aanwezig zijn. Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*) is waargenomen in de kleine natte laagte die de verbinding vormt tussen de beek en de vijver. De aanwezige halsbandparkiet (*Psittacula krameri*) zorgt voor een mogelijke concurrentie met inheemse holenbroeders en de boomholtebewonende vleermuissoorten.

Aan de vijver komt de uitgezette exoot roodwangschildpad (*Trachemys scripta elegans*) voor.

1.4 BESCHRIJVING HABITATS

In Bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van de habitats waarvoor het hele SBZ I is aangewezen, met de staat van instandhouding (toestand bij aanwijzing) zoals opgenomen in het aanwijzingsbesluit. In onderstaande paragrafen wordt het voorkomen van de habitats in het deelgebied IA10 beschreven.

1.4.1 Habitats van communautair belang en habitats van gewestelijk belang

Tabel 1-3: In deelgebied IA10 voorkomende habitats van communautair belang, op het moment van de aanwijzing (cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (staat van instandhouding na actualisering van de informatieformulieren voor de natura 2000-gebieden in 2015)), met vermelding van de algemene beoordeling van de staat van instandhouding op niveau van het deelgebied (vertrekbasis = beoordeling SBZ) en de in GIS berekende oppervlakte in het deelgebied (geodata.leefmilieu.brussels – Habitats Natura 2000).

Code	Naam	Subtype	Algemene beoordeling (uiterst waardevol, waardevol, beduidend)	GIS-Oppervlakte (ha)
9120	Zuurminnende beukenbossen		beduidend	(0,06) ^{\$}
9130	Beukenbossen (Asperulo-Fagetum)		waardevol	0,91
91E0	Alluviale bossen	Vogelkers-Essenbos	waardevol	0,49

^{\$} (zeer) matig ontwikkeld: parkplantsoen

Habitattype 9120

Dit habitattype komt in zeer marginale vorm voor bovenop de helling in deelzone 7. Er werd hier ook een kleine parkstructuur aangelegd, vergelijkbaar met die aan de westelijke toegang van het park. Langsheen de afsluitingen met de aanliggende tuinen komt het zuurdere bostype marginaal voor. Het onderscheid met het onderliggende habitattype 9130 is zwak en uit zich slechts in de aanwezigheid van soorten als ruwe berk (*Betula pendula*) en ijle zegge (*Carex remota*). Het habitattype is door het gebrek aan kenmerkende soorten, door de zeer geringe oppervlakte en door de verstoring slechts (zeer) matig ontwikkeld in Bergojepark.

Habitattype 9130

Het grootste deel van de helling (zone 3 en 9) komt overeen met dit habitattype, gekenmerkt door karakteristieke soorten als éénbloemig parelgras (*Melica uniflora*) en wilde hyacint (*Scilla non-scripta*). Van Craenebroeck (1993) meldt naast deze soorten ook andere bosplanten zoals boskortsteel (*Brachypodium sylvaticum*), gewone salomonszegel (*Polygonatum multiflorum*), schaduwgras (*Poa nemoralis*), gevlekte aronskelk (*Arum maculatum*) en speenkruid (*Ranunculus ficaria*). In de boomlaag treffen we beuk (*Fagus sylvatica*), gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*) en veel zomereik (*Quercus robur*) aan. De struiklaag bestaat uit gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*), plaatselijk veel iep (*Ulmus sp.*), valse acacia (*Robinia pseudacacia*), hulst (*Ilex aquifolium*), vlier (*Sambucus racemosa*), éénstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*),... Naar het oosten toe neemt de kwaliteit van het habitat af doordat in de voormalige groeve (zone 9) de boomlaag nog in belangrijke mate ingenomen wordt door valse acacia (*Robinia pseudacacia*). Het beheer de voorbije jaren heeft echter de dominantie er van succesvol doen afnemen, zonder daarbij de bosstructuur wezenlijk aan te tasten en ene massale opslag van verjonging van valse acacia te veroorzaken. Daarbij blijft de kruidlaag in zone 9 beduidend minder ontwikkeld en eerder ruderaal met bramen (*Rubus fruticosus*) en klimop (*Hedera helix*), maar er is verjonging van inheemse bomen en struiken, o.a. hazelaar (*Corylus avellana*). Lokaal in de rand van het park is er vestiging van de exoot Indische schijnaardbei (*Duchesnea indica*). Het bostype is voldoende ontwikkeld in zone 3 en nog matig ontwikkeld in zone 9, hoewel verbetering is ingezet.

Habitattype 91E0, subtype Subtype Vogelkers-Essenbos met zeer lokaal Habitattype 6430, subtype zoomvormende ruigte

Het bosgebied ten zuiden van het wandelpad, rond de bosvijver en de Rodekloosterbeek, is vochtiger en heeft een andere soortensamenstelling, met in de boomlaag gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*), gewone es (*Fraxinus excelsior*), zoete kers (*Prunus avium*), zwarte els (*Alnus glutinosa*) en plaatselijk grauwe abeel (*Populus canescens*) (zone 2). In de struiklaag staat o.a. hazelaar (*Corylus avellana*) en de exoten sneeuwbes (*Symphoricarpos albus*) en valse acacia (*Robinia pseudoacacia*). Tegen de een deel van de zuidelijke afsluiting,

met name waar de beek dicht bij de afsluiting komt (ten westen van zone 6), staat Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*).

In de kruidlaag is onder andere aalbes (*Ribes rubrum*) kenmerkend voor het habitatype, naast door Van Craenebroeck (1993) gemelde soorten als speenkruid (*Ranunculus ficaria*), slanke sleutelbloem (*Primula elatior*) en soorten die ook in andere habitattypen sterk naar voor komen, zoals daslook (*Allium ursinum*, 9160) -massaal ten westen van de vijver-, wilde hyacint (*Scilla non-scripta*, 9130), gevlekte aronskelk (*Arum maculatum*) en gele dovenetel (*Lamium galeobdolon*, beide zowel 9130 als 91E0), bosbies (*Scirpus sylvaticus*) en echte valeriaan (*Valeriana officinalis*), beide 6430 in een boszoomsituatie langs de vijver, zie verder). Door het overwicht aan niet-typische soorten in de bedekking van de verschillende vegetatielagen is het habitatype slechts matig ontwikkeld.

1.4.2 Overige zones in deelgebied IA10

De locaties van de overige natuurtypes worden weergegeven op Kaart 1.4.

Habitats van gewestelijk belang werden in die overige zones niet aangetroffen, tenzij zeer lokaal 6430 subtype zoomvormende ruigte op de overgang tussen vijver en omringend Vogelkers-Essenbos. De overige voorkomende natuurtypes worden hieronder toegelicht.

De vijver (zone 5):

Dominant zijn dwergkroos (*Lemna minuta*) en grof hoornblad (*Ceratophyllum demersum*) en ook veelwortelig kroos (*Spirodela polyrhiza*) komt erg veel voor. Klein kroos (*Lemna minor*) moet hier duidelijk wijken voor de exoot dwergkroos en komt slechts occasioneel voor in de dichte lemnidenmat. Het 'soep'aspect van de kroosmat is ook na de grondige inrichtingswerken gebleven. Het nodigt uit tot het deponeren van zwerfpuil vanaf het houten platform. De oevers van de plas zijn na de ingrepen in 2017, begroeid met een ruige boszoom die lokaal overgaat in moerasvegetatie, met onder andere moeraszegge (*Carex acutiformis*), bosbies (*Scirpus sylvaticus*), gele lis (*Iris pseudacorus*), grote brandnetel (*Urtica dioica*), echte valeriaan (*Valeriana officinalis*), wilde hop (*Humulus lupulus*) en braam (*Rubus fruticosus*). Er is nog steeds veel beschaduwning, die nog zal toenemen de volgende jaren als de kronen van de randbomen uitbreiden.

Roodkloosterbeek (zone 4):

Op de meer lichtrijke plekken in de Roodkloosterbeek zijn de kenmerkende soorten waterereprijs (*Veronica anagallis-aquatica*), beekpunge (*V. beccabunga*) en waterkers (*Nasturtium officinale* of *microphyllum*). Andere voorkomende soorten zijn wolfspoot (*Lycopus europaeus*) en klein kroos (*Lemna minor*). Deze gemeenschappen zijn slechts plaatselijk ontwikkeld. Hun voorkomen is afhankelijk van voldoende zuurstof en licht in het water, en de aanwezigheid van substraat om op te groeien (kale modder). Daarom zijn verharde oevers uit den boze. Omdat het pad dicht bij de beek loopt, is over aanzienlijke lengte de oever opgebouwd op een schanskorf. De beek is al ingebuisd vooraleer de zone 1 te bereiken.

Tuinen en parken (+ gebouwen) (zone 1, zone 6, zone 7)

Het betreft de verhardingen bij de ingangen en randen van het park.

2 BESCHRIJVING BEHEERDOELSTELLINGEN

Kaart 2.1: Beheerdoelstellingen in deelgebied IA10

2.1 DOELSTELLINGEN OP NIVEAU VAN HABITATS EN SOORTEN VAN COMMUNAUTAIR BELANG EN HABITATS EN SOORTEN VAN GEWESTELIJK BELANG

De instandhoudingsdoelstellingen voor SBZ IA10 zijn opgenomen in bijlage 4 van het aanwijzingsbesluit. Deze omvatten de kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen voor habitats en soorten van communautair belang en van gewestelijk belang. Ook algemene beheermaatregelen voor habitats en ecologische eisen van doelsoorten worden in deze bijlage beschreven. Deze instandhoudingsdoelstellingen op niveau van het gebied SBZ I vormen de basis voor de doelstellingen binnen deelgebied IA10.

Voor de boshabitattypes en hun randzones gebeurt de beschrijving van de beheerdoelstellingen op dezelfde manier als in het (voor)ontwerp beheerplan van het Brussels gedeelte van het Zoniënwoud. Er wordt gewerkt met beheertypes die een doelstelling vooropzetten.

De beheerdoelstellingen voor bos zijn weergegeven op Kaart 2.1. De koppeling met de beheermaatregelen wordt gemaakt op Kaart 4.1 en in Tabel 4-1.

In het overkoepelend document (Bijlage 3) zijn specifiek de doelstellingen opgenomen die een omvorming, ontwikkeling of uitbreiding beogen. Voor deelgebied IA10 zijn de ontwikkelingsdoelen in Tabel 2-2 opgenomen. Er zijn voor het deelgebied geen uitbreidings- of omvormingsdoelen voor habitats.

Tabel 2-1: Doelstellingen van uitbreiding, ontwikkeling of omvorming voor SBZ I van toepassing in deelgebied IA10

Habitat	Kwantitatieve doelstelling	Huidige oppervlakte	Gewenste oppervlakte	Relevant(e) deelgebied(en)
HGB Grote zeggenvegetaties	Gebruik maken van de uitbreidingskansen bij ecologische inrichtingen tussen de land- en waterbiotopen	1 ha		

Tabel 2-2: Doelstellingen van uitbreiding, ontwikkeling of omvorming op niveau van het SBZ I voor de van toepassing zijnde soorten van het deelgebied.

Soort	Doel	Huidige populatie	Gewenste populatie	Relevant(e) deelgebied(en)
Vleermuizen algemeen	Indien mogelijk ontwikkeling van de populaties	- behoud of ontwikkeling van een gevarieerde bosrand tussen de bossen en de meer open gebieden - Progressieve verwezenlijking van een gevarieerd landschap bestaande uit bosgebieden en bosranden evenals uit stadbiotopen en lineaire landschapselementen - Progressieve verwezenlijking van een kwalitatieve verbetering van de habitat van de soorten door een ecologisch herstel van de bestaande vijvers, moerasgebieden en poelen.		Alle deelgebieden

2.2 OVERIGE DOELSTELLINGEN BINNEN DEELGEBIED IA10

Het deelgebied is naast een Natura 2000 gebied, eveneens een beschermd landschap met een historisch-culturele waarde. Het doel van het beheer van het deelgebied is het streven naar optimale ontwikkeling van de Natura 2000 habitats, met in de mate van het mogelijke het behoud en herstel van de typische elementen van het beschermd landschap.

Met het oog op het realiseren van hoge ecologische doelstellingen voor het Bergojepark dient ook op een verstandige manier omgegaan worden met de sociale functie van het bos en de bestaande recreatieve behoeften.

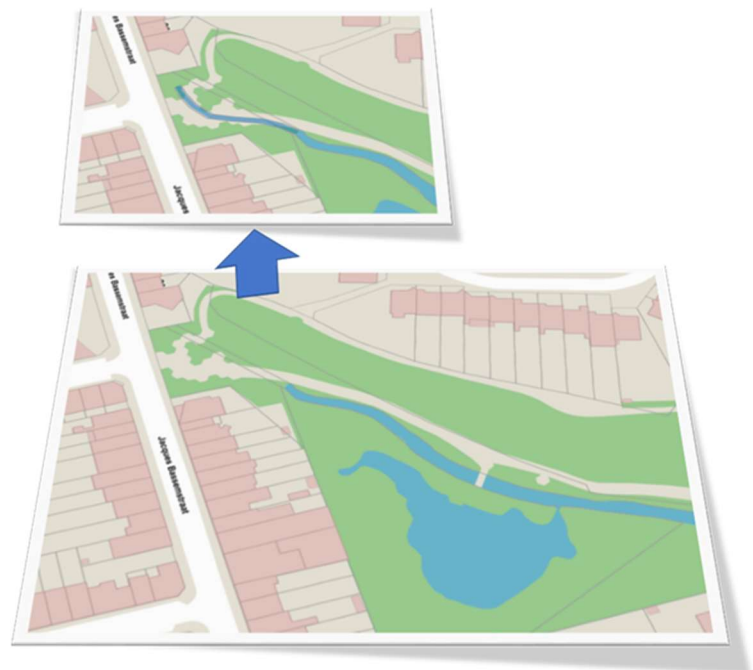

De huidige ontsluitingsstructuur met twee paden in de langsrichting en drie verblijfszones (zone 1, 6 en 7) functioneert goed, mede door de geïntegreerde afsluitingen langs deze paden. Het onderhoud van de paden wordt wel ook toegepast op de strook tussen de Castanea-afsluiting en de beek, wat nefast is voor de vegetatieontwikkeling.

Vandaag kunnen de bezoekers tot bij de vijver komen op het houten platform of dit in de toekomst wenselijk blijft, hangt af van de resultaten van het vijverbeheer, zie knelpunten.

Een gekend voornemen van het blauwe netwerk (Leefmilieu Brussel) is het opnieuw in open bedding leggen van de Roodkloosterbeek tot aan de Woluwecollector ter hoogte van de Jacques Bassemstraat.

De overkluizing verwijderen in zone 2 en zone 4 zou de doelstellingen van habitats en soorten ten goede komen mits een zorgvuldig ontwerp en uitvoering. In zone 1 komen vandaag geen habitats voor, dus zelfs een ingrijpende heraanleg van zone 1 rondom een open beekbedding kan gebeuren in overeenstemming met de natuurdoelen in het Bergojepark.

Figuur-2-1: Situering van het voornemen om de Roodkloosterbeek verder naar het westen in open bedding te herstellen

3 KNELPUNTEN

Het beter ontwikkelen van de habitattypes en van de natuur in het algemeen in deelgebied IA10 dient gepaard te gaan met de aanpak van een aantal knelpunten:

Knelpunten met betrekking tot de vegetatiesamenstelling

- Valse acacia (*Robinia pseudacacia*) vormt voorlopig nog een probleem in zone 9. De geleidelijke, maar kordate aanpak die het voorbij de decennium is aangehouden, moet worden verdergezet.
- Stroomopwaarts in zone 2 op de oevers van de Roodkloosterbeek, tegen de draadafsluiting van de kantorenzone, komen plaatselijk massieven van Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*) voor. Niet alleen de aanwezigheid van de soort vormt een bedreiging voor de inheemse beekbegeleidende flora en de biodiversiteit, maar daarnaast bestaat er ook een reëel risico voor de verspreiding van deze exoot naar de gebieden stroomafwaarts.
- Plaatselijk komt de exoot Indische schijnaardbei (*Potentilla indica*) voor.
- Hoewel de inrichtingsmaatregelen in de vijver (zone 5) in 2016-2017 een positief effect gehad hebben op de vijverranden, op de diepte van de waterkolom (slibverwijdering) en op lichtinval, blijkt de kroosproblematiek niet opgelost. Dit vergt vervolgmaatregelen.

Knelpunten met betrekking tot menselijke verstoring

- De kroosproblematiek in de vijver geeft nog aanleiding tot zwerfvuil in de vijver. Als het niet lukt om de watermassa helder te krijgen, zal overwogen moeten worden om het platform en het pad ernaartoe weg te nemen.
- De waterkwaliteit van de Rood Kloosterbeek (zone 4) is maar matig, o.a. het gebruik van strooizouten heeft een sterk negatieve invloed.
- Tuinafval en ander afval van de omwonenden blijft plaatselijk nog steeds een probleem, met name aan het westelijk uiteinde van zone 2 en in mindere mate bij de tuinhekjes bovenaan het talud (zone 3 en 9).
- De huidige verlichting in het park werkt versturend naar de verbindingfunctie voor vleermuizen.

4 BESCHRIJVING BEHEERMAATREGELEN

Kaart 4.1: Beheermaatregelen in deelgebied IA10

4.1 OVERZICHT BEHEERMAATREGELEN VOOR DEELGEBIED IA10

Onderstaande beheermaatregelentabel geeft de beheermaatregelen voor deelgebied IA10 Bergojepark, conform de voorkomende habitats en algemene maatregelen zoals voorzien in de bijlagen van het aanwijzingsbesluit van het SBZ I. De locatie van de beheermaatregelen wordt ruimtelijk weergegeven op kaart 4.1.

Tabel 4-1: Beheermaatregelen voor deelgebied IA10

Instandhoudingsdoelstellingen voor de habitats van communautair belang waarvoor het gebied werd aangewezen (Bijlage I.1 van de Ordonnantie)							
Habitat van communautair belang	Subtype/opp. In DG (opp. Totaal in SBZI)	Algemene maatregelen Cfr. Bijlage 4 Aanwijzingsbesluit	Specifieke maatregelen voor het deelgebied				
			Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*
9130 Beukenbossen behorend tot het <i>Asperulo-Fagetum</i>	0,91 ha (189 ha)	- bevorderen van de natuurlijke en typische soorten van de habitat bij aanplantingen en/of bij de natuurlijke verjonging; - uitbreiden van de hoeveelheid staand of liggend dood hout; - actief beheren van invasieve exotische soorten (zie bijlage IV van de ordonnantie) om hun verspreiding in te perken of om ze te verwijderen; - opheffen van de bronnen van eutrofiëring; - kanaliseren van het recreatieve gebruik om de kwetsbare gebieden te beschermen; - ontwikkelen van bosrandvegetatie op de grens van de bospercelen en in de open plekken.	Beheertype 4 gemengd eikenbos: In dit bostype worden veiligheidskappingen uitgevoerd. Wegens de essenziekte is de rol van Es momenteel beperkt tot bijmenging.	3, 9	Jaarlijkse VTA op gebiedsniveau, mogelijk frequentere VTA voor geselecteerde bomen na opmaak van een bomenbeheerplan	Naar aanleiding van veiligheidskappen kunnen (beperkt) bijkomende individuen gekapt worden om habitattypische soorten in de boomlaag te bevoordelen, Behoud van habitatbomen incl. de kastanjabomen karakteriserend voor het park.	O
			exotenbeheer	3,9	Volgens noodzaak kap in de boomlaag, struiklaag of verjongingslaag	Bestrijding van valse acacia.	R
91E0 Alluviale bossen met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	0,49 ha (40 ha ; subtype Essenbronbos 13,4 ha)	- bevorderen van de natuurlijke en typische soorten van de habitat bij aanplantingen en/of bij de natuurlijke vernieuwing; - uitbreiden van de hoeveelheid staand of liggend dood hout; - actief beheren van invasieve exotische soorten, vermeld in bijlage IV van de ordonnantie, om hun verspreiding in te perken of om ze te verwijderen; - opheffen van de bronnen van eutrofiëring; - opvangen en/of laten insijpelen van regen- en bronwater van goede kwaliteit; - opheffen van de lozingen van afvalwater en mogelijk vervuild water afkomstig van transportinfrastructuren; - afvoeren van afvalwater via de riolen, of plaatselijk zuiveren ervan; - ecologisch herstellen van waterlopen, waterpartijen, bron- en kwelzones; - kanaliseren van het recreatieve gebruik om de kwetsbare gebieden te beschermen; - ontwikkelen van bosrandvegetatie op de grens van de bospercelen en in de open plekken.	Beheertype 7a Senescentie-eiland : de doelstelling is nulbeheer, in principe enkel veiligheidskappen en bestrijding exoten.	2		Bestrijding van sneeuwbes, verjonging valse acacia, en van Japanse duizendknoop (langsheen beek).	O
			Beheertype 8 Ecologische bosrand: Een geleidelijke overgang tussen het bos en een open plek, door een gradatie in intensiteit van beheer. Bestaat uit een ruigtestrook (zoom) en een struiken- en bomenstrook (mantel).	2b		dunning kerselaars etc, met hakhoutbeheer en evt. inplanting bloeiende struiksoorten, dichte aanplant schaduwsoorten(hazelaar) en klimplanten (Bosrank) in de massieven Japanse Duizendknoop, opvolging tot dominantie hazelaars en bosrank	R
			Beheertype 8 Ecologische bosrand: Een geleidelijke overgang tussen het bos en een open plek, door een gradatie in intensiteit van beheer. Bestaat uit een ruigtestrook (zoom) en een struiken- en bomenstrook (mantel).	2c	1x per jaar maaien met afvoer	maaibeheer gericht op instandhouden van zoomvegetaties en verlandingsvegetaties, sterk dunnen boomlaag.	O
Instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten van communautair belang waarvoor het gebied werd aangewezen (Bijlage II.1.1)							
Naam	Wetensch. Naam	Ecologische vereisten van de soort	Specifieke maatregelen voor het deelgebied				
			Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*
Vliegend Hert	<i>Lucanus cervus</i>	- aanwezigheid van staand dood hout, van oude of wegkwijnende bomen, bij voorkeur in de bosranden en op zuidelijk geëxposeerde taluds en hellingen; - aanwezigheid van waadbomen zoals <i>Quercus robur</i>, <i>Quercus petraea</i>, <i>Ulmus spp.</i>, <i>Prunus spp.</i>, <i>Tilia spp.</i>, ...;	- hakhoutbeheer van robinia - bevorderen staand dood hout	3, 9 (beboste talud)		Zie ook soortenfiche	O

		• aanwezigheid van een netwerk van oude bomen (waardbomen) binnen het bosmassief; • aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren.					
Vleermuizen algemeen	<i>Chiroptera</i>	• aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren; • aanwezigheid van bomen met holtes, staand dood hout en oude of wegwijnende bomen; • aanwezigheid van een boshabitat met gediversifieerde horizontale en verticale structuur; • beperkte lichtvervuiling; • doorgangen onder en boven de weg- en spoorweginfrastructuur; • beschikbaarheid van verblijfplaatsen in gebouwen en onderaardse gewelven; • bescherming van de bestaande verblijfplaatsen en creëren of inrichten van nieuwe verblijfplaatsen in gebouwen en onderaardse gewelven, in het bijzonder daar waar de aanwezigheid van vleermuizen bevestigd werd, waaronder met name: - Rood Klooster, Priorij (zolder), boerderij (kelders), ondergrondse kelder achteraan de boerderij; oude ijskelder domein Huart; - Massartuin: oude overloop van de vijver; - Tournay-Solvaypark: ijskelder en ingerichte kelders van het kasteel; - Vuursteendomein: voormalige garage; - Kelders van het oude kasteel van het Clos des Chênes; - Onderdoorgangen in natuursteen en/of baksteen onder de dreven in het Zoniënwoud, de Lorrainedreef, de Waterlooosesteenweg, de Ring R0 en de spoorlijn 161 in het Zoniënwoud; - onderaardse gangen specifiek gebouwd voor vleermuizen in het kader van de verbreding van spoorlijn 161 in het Zoniënwoud; - Ter Kamerenbos: onderaards gewelf.	- zie beheer beek en vijver(rand), creatie bosrand en algemeen beheer van bossen - beperken van lichthinder door de parkverlichting	2, 2b, 2c, 3, 4, 5, 9		Beheer gericht op bijkomende bosranden en habitatbomen met holtes en loshangende schors. Bij de bestrijding van Robinia dienen bomen met veel loshangende schors gespaard te worden.	R
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	• Zie het "Vleermuizen algemeen"-gedeelte hierboven.	Zie vleermuizen algemeen				
Ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus</i>	• Zie het "Vleermuizen algemeen"-gedeelte hierboven. • Aanwezigheid van niet met antibiotica behandeld vee.	Zie vleermuizen algemeen				
Bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteinii</i>	• zie het "Vleermuizen algemeen"-gedeelte hierboven.	Zie vleermuizen algemeen				
Grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	• zie het "Vleermuizen algemeen"-gedeelte hierboven.	Zie vleermuizen algemeen				
Instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten van bijlage II.1.2 van de Ordonnantie							
Naam	Wetensch. Naam	Ecologische vereisten van de soort	Specifieke maatregelen voor het deelgebied				
			Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*

Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	• aanwezigheid van tijdelijke en/of vaste open plekken in het Zoniënwood; • beschermen van de omgeving van de nestbomen tegen recreatiedruk en vernieling; • aanwezigheid van verouderingseilanden rond nestgebieden; • in de buurt van de bewoonde delen van het bos, aanwezigheid van open milieus met veel wespen- en hommelnesten, reptielen en kikvorsachtigen.	Zie maatregelen boshabitats	2, 3, 7, 9			O
IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	• aanwezigheid van een goede waterkwaliteit in de waterlopen en grote wateroppervlakken; • beschermen van de nestgebieden tegen verstoring en vernieling; • in stand houden of ontwikkelen van nest- en foerageergebieden langs beken en vijvers; • aanwezigheid van een aanzienlijke biomassa aan kleine vissen; • aanwezigheid van voldoende overhangende beekvegetatie om de vogels uitkijkplaatsen te bezorgen.	Zie maatregelen vijver	2c, 4 en 5		Zorg aan de vijver en beek voor overhangende takken als visplaats.	O
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	• beschermen van de omgeving van de nestbomen tegen verstoring en vernieling; • aanwezigheid van grote en oude bomen in de bosgebieden, zoals <i>Fagus sylvatica</i>, <i>Pinus sylvestris</i>, <i>Larix decidua</i>, ...; • voldoende dichtheid van holle bomen en van dikke beuken; • aanwezigheid van plaatsen om zich te voeden, hoofdzakelijk habitats die mieren aantrekken en rijk zijn aan dood hout.	Zie maatregelen boshabitats	2, 3, 9		Beheer gericht op habitatbomen	O
Middelste bonte specht	<i>Dendrocopos medius</i>	• aanwezigheid in de beboste gebieden van een evenwichtige vertegenwoordiging van verschillende leeftijdsklassen en behoud van grote eikenbomen (meer dan 200 cm omtrek); • aanwezigheid van dode bomen met holtes en groepjes grote bomen.	Zie maatregelen boshabitats	2, 3, 9		Beheer gericht op habitatbomen	O
Bittervoorn	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	•					
Instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten van gewestelijk belang (Bijlage II.4)							
Naam	Wetensch. Naam	Ecologische vereisten van de soort	Specifieke maatregelen voor het deelgebied				
			Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*
Vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	• aanwezigheid van kleine, ondiepe poelen zonder vissen; • aanwezigheid van dood hout en een dikke strooisellaag; • aanwezigheid van kleine natuurlijke waterlopen met een gering debiet en zuiver water; ...	- Zie beheer vijver(rand) en boshabitats - Voorzien van schuilplaatsen	2, 2c, 3, 5		- Indien er weinig potentiële schuil- en overwinteringsplaatsen zijn (zoals liggend dood hout, takkenstapels, stenen, ...) er bijkomende creëren. - Neem de nodige maatregelen om introductie van de voor vuursalamander dodelijke schimmel <i>Batrachochytrium salamandrivorans</i> te voorkomen.	O+R
Grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>	• aanwezigheid van waardplanten zoals <i>Salix</i> sp en <i>Populus tremula</i>; • aanwezigheid van geschikte voedselbronnen voor de soort, zoals waterplassen met mineraalrijk water.	- Aanplant en beheer van boswilg	2c		Zie ook soortenfiche	O+R

Iepenpage	<i>Satyrrium w-album</i>	• aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren; • aanwezigheid van waardplanten (iepen, <i>Ulmus</i> spp.) en nectarproducerende planten zoals braamstruiken (<i>Rubus</i> sp.) en liguster (<i>Ligustrum vulgare</i>).	- Beheer van iepen: spaar bloeiende iepen. Bij gebrek hieraan kan de aanplant van enkele fladderiepen in de overgang van zone 2 naar 2b en 2c overwogen worden.	2, 3		Zie ook soortenfiche	O+R
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	• aanwezigheid van schuilplaatsen; • aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren; • aanwezigheid van boomgaarden en fruitbomen.		2,3,9		Zie ook soortenfiche	O+R

Instandhoudingsdoelstellingen voor soorten die strikt worden beschermd op het gehele grondgebied van het Gewest (bijlage II.2 en II.3 op basis van artikel 40, §4 van de ordonnantie)

Naam	Wetensch. Naam	Ecologische vereisten van de soort	Specifieke maatregelen voor het deelgebied				
			Beheermaatregel	Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*
Vleermuizen algemeen	Chiroptera	• aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren; • aanwezigheid van bomen met holtes, staand dood hout en oude of wegwijnende bomen; • aanwezigheid van een boshabitat met gediversifieerde horizontale en verticale structuur; • beperkte lichtvervuiling; • doorgangen onder en boven de weg- en spoorweginfrastructuur; • beschikbaarheid van verblijfplaatsen in gebouwen en onderaardse gewelven; • bescherming van de bestaande verblijfplaatsen en creëren of inrichten van nieuwe verblijfplaatsen in gebouwen en onderaardse gewelven, in het bijzonder daar waar de aanwezigheid van vleermuizen bevestigd werd, waaronder met name: - Rood Klooster, Priorij (zolder), boerderij (kelders), ondergrondse kelder achteraan de boerderij; oude ijskelder domein Huart; - Massartuin: oude overloop van de vijver; - Tournay-Solvaypark: ijskelder en kelders van het kasteel; - Vuursteendomein: voormalige garage; - Kelders van het oude kasteel van het Clos des Chênes; - Onderaardse gewelven onder de Lorrainedreef, de Ring R0 en de spoorweglijn 161 in het Zoniënwoud; - onderaardse gangen specifiek gebouwd voor vleermuizen in het kader van de verbreding van spoorlijn 161 in het Zoniënwoud; - Ter Kamerenbos: onderaards gewelf.	Zie 'vleermuizen algemeen' bij 'soorten van communautair belang (bijlage 1.1)'				
Brandts vleermuis, Baardvleermuis, Franjestaart, Gewone grootoorvleermuis, Grijze grootoorvleermuis, Kleine dwergvleermuis	<i>Myotis brandtii</i> <i>Myotis mystacinus</i> <i>Myotis nattereri</i> <i>Plecotus auritus</i> <i>Plecotus austriacus</i> <i>Pipistrellus pygmaeus</i>	• zie het "Vleermuizen algemeen"-gedeelte hierboven. • toepassen van de algemene maatregelen voor de habitats 9120, 9130, 9160, 9190, 91E0, 6510 en 6430; • verzekeren van het behoud van de gekende vliegverbindingen tussen het Zoniënwoud en de vijvers van de rest van SBZ I (Vallei van de Woluwe).	Zie 'vleermuizen algemeen' bij 'soorten van communautair belang (bijlage 1.1)'				

Waternvleermuis, Rosse vleermuis, Bosvleermuis, Ruige dwergvleermuis	<i>Myotis daubentonii</i> <i>Nyctalus noctula</i> <i>Nyctalus leisleri</i> <i>Pipistrellus nathusii</i>	- zie het "Vleermuizen algemeen"-gedeelte hierboven. - toepassen van de algemene maatregelen voor de habitats 9120, 9130, 9160, 9190, 91E0, 6510 en 6430;	Zie 'vleermuizen algemeen' bij 'soorten van communautair belang (bijlage 1.1)'				
Laatvlieger, Gewone dwergvleermuis, Kuhls dwergvleermuis	<i>Eptesicus serotinus</i> <i>Pipistrellus pipistrellus</i> <i>Pipistrellus kuhlii</i>	- zie het "Vleermuizen algemeen"-gedeelte hierboven. - toepassen van de algemene maatregelen voor de habitats 9120, 9130, 9160, 9190, 91E0, 6510 en 6430;	Zie 'vleermuizen algemeen' bij 'soorten van communautair belang (bijlage 1.1)'				
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	- aanwezigheid van stadsbiotopen en landschapselementen die toelaten de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren; - verzekeren van het behoud van de diversiteit van de potentiële prooien; aanwezigheid van gangen of bruggen ter hoogte van alle drukke verkeerswegen die SBZ I doorkruisen.					
Kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	- aanwezigheid van rietvegetaties met stroken riet langs oevers van vijvers en waterlopen; - geen aanzienlijke en snelle veranderingen van het waterpeil tijdens de broedperiode;		2c			
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	- aanwezigheid van tijdelijke en/of vaste open plekken in het Zoniënwoud; - beschermen van de omgeving van de nestbomen tegen recreatiedruk en vernieling; - aanwezigheid van verouderingseilanden rond nestgebieden.	Zie maatregelen boshabitats	2, 3, 9			
Houtsnip	<i>Scolopax rusticola</i>	- aanwezigheid in de bosmassieven van open gebieden, zoals open plekken of jonge aanplantingen; - aanwezigheid van alleenstaande bomen in de open gebieden; - aanwezigheid van bosgebieden met goed ontwikkeld onderhoud op een frisse tot vochtige bodem; - aanwezigheid van rustige gebieden tijdens de broedperiode; - behoud van open plekken; - geringe everzwijndichtheid.	Zie maatregelen boshabitats	2, 3, 9			
<u>Waterral</u>	<i>Rallus aquaticus</i>	aanwezigheid van strookvormige of uitgestrekte rietzones langs oevers die nog voldoende open water overlaten.		2c			
Meikever	<i>Melolontha melolontha</i>	aanwezigheid van volwassen waadbomen zoals <i>Quercus robur</i>, <i>Quercus petraea</i>, <i>Acer campestre</i>, <i>Salix caprea</i> et <i>Fagus sylvatica</i>;		2,3			
Grote keverorchis	<i>Neottia ovata</i>	beschermen van de habitats van deze orchidee en kanaliseren van het publiek.	Zie maatregelen boshabitats	2, 2b, 2c, 3			
Rietorchis	<i>Dactylorhiza praetermissa</i>	beschermen van de habitats van deze orchidee en kanaliseren van het publiek.		2			
Gevlekte orchis	<i>Dactylorhiza maculata</i>	beschermen van de habitats van deze orchidee en kanaliseren van het publiek.		2			
Koevinkje	<i>Aphantopus hyperantus</i>	- behoud of ontwikkeling van grasachtige open gebieden, voorzien van hagen en bosjes inheemse doornstruiken; - aanwezigheid van waardplanten voor de soort; - aanwezigheid van stadsbiotopen en lineaire landschapselementen die toelaten de ecologische		2			

		samenhang van het Natura 2000-netwerk en het Brusselse ecologische netwerk te verbeteren.					
Kleine watersalamander, Vinpootsalamander en Alpenwatersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i> , <i>Lissotriton helveticus</i> en <i>Ichthyosaura alpestris</i>	• aanwezigheid van een goede waterkwaliteit in de waterlopen en -oppervlakken; • verwezenlijking van een verbinding met de op dit ogenblik bestaande populaties nabij de rand van het Gewest; • geringe of onbestaande visdichtheid; • aanwezigheid van een netwerk van zonnige waterhabitats met vegetatie van natuurlijke waterbiocenoses (diepe poelen, vijvers, enz.) en landhabitats (struikheggen, grasstroken, houtstapels, steenhopen, bosjes, enz.) binnen een perimeter die is aangepast aan de behoeften van de soort; • handhaving van een variabele waterdiepte met behoud van een open deel van het watervlak; • afwezigheid van exotische schildpadpopulaties.		2, 5			
Maatregelen met ruime toepassing niet specifiek toe te wijzen aan één habitat of soort van communautair of gewestelijk belang							
Beheerdoelstelling		Beheermaatregel		Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*
Veiligheidsbeheer		Veiligheidskappen in randen langs wandelpaden en randzone van het bos.; Signalisatie en gerichte communicatie organiseren bij noodweer.		Alle randzones en paden, 3	Opmaak bomenbeheerplan met afbakening van risicozones en jaarlijkse VTA op gebiedsniveau, mogelijk frequentere VTA voor geselecteerde bomen	Specifieke aandacht voor afstervende essen.	O
Vijverbeheer – aanpak kroosprobleem		Actief afvoeren kroos, gericht bepoten met inheemse vissoorten, eventueel in overtal		5	Jaarlijks of meermaals per jaar afscheppen tot vermindering bedekking/ bepoten met vis tot vermindering bedekking en vestiging gewenste ondergedoken waterplanten		R
Menselijke verstoring beperken		Sensibilisering en afspraken met buurtbewoners/gebruikers i.v.m. zwerfvuil en tuinafval		Alle	Sensibilisering zo vaak als nodig.		O
Verhogen natuurlijkheid van de beek		Openmaken van de overkluizingen		1, 2, 4			
Exotenbeheer		Bestrijding van Japanse duizendknoop en Indische schijnaardbei		2b, 6		Via aanplant van bosrank en schaduwwerpende struiken (Hazelaar) in massieven Japanse duizendknoop en manuele verwijdering (Indische schijnaardbei).	R
Beperken lichthinder		Aanpassen van de verlichting in het park in functie van de natuurdoelen, en met aandacht voor de socio-recreatieve functies (veiligheid, zichtbaarheid,...)		Alle		Aanpassing van de verlichting (lichtkleur, armaturen)	R
Indicatieve maatregelen buiten SBZ							
Beheerdoelstelling		Beheermaatregel		Locatie/zone	Tijdstip/termijn	Opmerking	Type maatregel*
Waarborgen goede waterkwaliteit vijver en Rood Kloosterbeek		Opheffen lozingspunten van strooizouten					R

*O=onderhoud, R=restauratie/verbetering

4.2 EXOTENBEHEER

Voor invasieve exoten, vermeld in bijlage IV van de natuurordonnantie en op de Europese lijst, geldt het 'early warning/rapid response' systeem. Binnen de Europese verordening 'Invasieve Uitheemse soorten' (1143/2014) wordt gefocust op een drietrapsaanpak. Preventie is de meest kosteneffectieve benadering. Vervolgens is het van belang de invasieve exoot snel te signaleren en in te grijpen. Een derde stap is het beheeren en terugdringen. Het is hierbij belangrijk een zorgvuldige afweging te maken van de haalbaarheid en wenselijkheid van de bestrijding.

Er dient een 3-jaarlijkse controle en bestrijding te gebeuren op aanwezigheid van te bestrijden uitheemse boom- en struiksoorten. De opvolging van gekende locaties dient intensiever te gebeuren, naargelang de te bestrijden soort.

Volgende exoten komen voor in het gebied: Japanse duizendknoop in zone 2 (*Fallopia japonica*), valse acacia *Robinia (pseudoacacia)* in zone 9, Indische schijnaardbei (*Duchesnea indica*) aan de parkranden, sneeuwbes (*Symphoricarpos sp.*) (zone 2), ranonkelstruik (*Kerria japonica*) (zone 7) en fluweelboom (*Rhus thyphina*) (zone 7).

Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*) is aanwezig en de haalbaarheid en wenselijkheid van bestrijding dient nagegaan te worden. Bij het creëren of het ontstaan van openingen in het bosbestand, moet deze soort zeker aangepakt worden om explosieve uitbreiding te vermijden. Nieuwe infectiehaarden kunnen soms nog worden bestreden door deze uit te graven of te behandelen met een gecombineerde techniek (uitgraven + afdekken). Ook overwoekering door aanplant van bosrank (*Clematis vitalba*) is veelbelovend.

Bestrijding met bosrank (*Clematis vitalba*) kan door in september/oktober 4 clematisplanten per m aanplanten, en idealiter ook in de kern van het massief, na het vrij maken van de zone. Volg de eerste 1 à 2 jaar op zodat de clematis tot boven de duizendknoop kan uitgroeien. Ook aanplanten van hazelaar (*Corylus avellana*) in dicht verband (max. 1 m afstand) kan aanvullend gebeuren, zeker net buiten de randen van het massief.

Dit is concreet een maatregel in zone 2. Bestrijding van grote haarden blijkt in de praktijk vaak niet meer haalbaar en eenmalige ingrepen zijn zinloos. In deze gevallen dient men te voorkomen dat de soort zich verder verspreid.

Valse acacia (*Robinia pseudoacacia*) kan via een geleidelijke aanpak worden verwijderd uit het bos. De geleidelijke aanpak (een vijfjaarlijkse selectieve hoogdunning of onderstandige snoei indien mogelijk (arbeidsintensief) in combinatie met het selectief ringen van bomen) in zone 9 moet verder gezet worden. De geleidelijke werkwijze komt ook tegemoet aan de bezorgdheid van de eventuele waarde van dikkere valse acacia's (*Robinia pseudoacacia*) (vleermuizen (schuilplaats achter loshangende schors) en vliegend hert (*Lucanus cervus*) (larven in wortelgestel).

Indische schijnaardbei (*Potentilla indica*) is een soort met uitlopers die best manueel bestreden kan worden door ze uit te trekken. Dit is echter een intensieve maatregel, die een zeer minutieuze en frequente opvolging vraagt. De bestrijding is niet realistisch. Verstoring ter hoogte van plaatsen van voorkomen moet vermeden worden.

Niet invasieve exoten dienen niet actief bestreden te worden, maar kunnen bij de dunningen preferentieel geselecteerd worden (m.u.v. opmerkelijke bomen).

De populatie aan uitheemse vogels (vooral halsbandparkiet (*Psittacula krameri*)) is een mogelijk knelpunt voor inheemse holenbroeders en de boomholtebewonende vleermuissoorten. Aangezien het terugdringen van de Halsbandparkieten stuit op praktische en maatschappelijke problemen moet getracht worden om via natuurlijke processen voldoende oude bomen met holtes te verkrijgen, zoals beschreven in de beheermaatregelen voor de doelhabitats en -soorten.

4.3 SOORTGERICHT BEHEER

Maatregelen ten behoeve van soorten zijn hierboven al grotendeels beschouwd. Hieronder worden de belangrijkste maatregelen en locaties nog eens samengevat:

Belangrijke aandachtspunten voor vleermuizen, vogels en ongewervelden zijn:

- Er zal een beheer gevoerd worden gericht op het verhogen van het aanbod aan holle bomen en dood opstaand hout (beheertype 7a). Deze kunnen dienst doen als verblijfplaatsen voor vleermuizen en vogels (zwarte (*Dryocopus martius*) en andere spechten,...). Ook liggend dood hout heeft zijn waarde voor fauna, zoals insecten en amfibieën (o.a. vuursalamander).

- De geleidelijke overgangen van bos naar open landschap (mantel-zoombeheer) zorgen voor een verhoging van de insectenrijkdom. Deze bosranden kunnen heel wat soorten aantrekken, zoals verschillende vlinders, reptielen en zoogdieren (wat dan bv. weer wespensdief kan aantrekken), zeker indien deze Z tot W-georiënteerd zijn, windluw en golvend (i.f.v. microklimaat). Zone 2b en 2c zijn in dit opzicht belangrijke locaties. Bij het bosrandbeheer dient aandacht te zijn voor waardsoorten van iepenpage (*satyrium w-alba*) en grote weerschijnvlinder (*Apatura iris*), net als voor nectarproducerende soorten in de omgeving (vb bramenkoepels).
- De beboste talud (zone 3, 9) is ook geschikt als broedlocaties voor vliegend hert (*Lucanus cervus*). Daarbij zijn zeker de hakhoutstoven van robinia (*Robinia pseudoacacia*) van belang.
- Voorzien van takkenhopen als schuilplaats voor bv marterachtigen en amfibieën, zowel onderaan de helling in 3 als in de vochtige boszone bij de beek (9).
- Het bekomen van een optimale structuurdiversiteit, met zowel horizontale als verticale gradiënten, moet resulteren uit de hierboven beschreven gecontroleerde en progressieve omvorming naar meer natuurlijke bostypes (9).

4.4 BEHEER VIJVER

Hoewel de inrichtingsmaatregelen in de vijver (zone 5) in 2016-2017 een positief effect gehad hebben op de vijverranden en op lichtinval, blijft de kroosproblematiek nog voortbestaan.

De oorzaak hiervan ligt bij de voedselrijkdom van het water en de te beperkte doorstroming (en bijbehorende afvoer van het dwergkroos (*Lemna minuta*). Er dient onderzocht te worden of de oorzaak hiervan bij het instromend water via de beek, het grondwater of bij de sliblaag ligt. Daarna kunnen passende maatregelen genomen worden zoals het nemen van stroomopwaartse maatregelen en het verwijderen van de sliblaag.

De Afdeling Water van Leefmilieu Brussel stelt wel een patroon vast in de Brusselse vijvers, dat zelfs al worden de ongunstige abiotische factoren voor eutrofe omstandigheden weggenomen (lozingen, sliblaag, bladval, schaduw), dat dan toch in een relatief hoog aantal gevallen ofwel de waterkolom niet helder wordt, ofwel de heldere waterkolom volledig ingenomen wordt door kroos. Hieronder worden drie mogelijkheden voor een symptomatische aanpak van het kroos overwogen.

Een eerste mogelijkheid is de waterdoorstroming en de afvoer van kroos verbeteren. Dit kan door één of meer buizen met bochten aan te sluiten op de overloopstuw: het water loopt zoals in een bad door een opening. Deze opening (bovenkant buis) wordt iets onder het streefpeil gezet. Het dwergkroos (*Lemna minuta*) wordt zo voortdurend aangezogen door de waterstroom naar deze opening en mee afgevoerd stroomafwaarts. Het hoogteverschil moet voldoende groot zijn zodat het zich niet ophoopt rondom de opening. Maar als het verschil groter is dan het doorstroomdebiet vanuit de beek, dan zakt het vijverpeil en wordt het hoogteverschil vanzelf kleiner. Er is belangrijk voorbehoud bij het verhogen van het debiet doorheen de vijver, omdat de overloop doorheen private terreinen gebeurt en er discussie is over oneigenlijke inname van het parkdomein ter hoogte van grenzen. De uitstroom van de vijver geeft bovendien uit op de moerriool. Een verhoogd debiet doorheen de vijver betekent dus een verlies van zuiver oppervlaktewater naar de gemengde riolering toe, en wordt afgewezen.

Een tweede mogelijkheid is om een variatie van inheemse vissoorten op de vijver te poten. Er kan dan geëvalueerd worden of ze de kroosvegetatie gaan begrazen (biological duckweed control). Overwogen kan worden om een overaantal te poten zodat een stootbegrazingseffect ontstaat; De optie om te bepoten met de uitheemse soort Chinese graskarper (*Ctenopharyngodon idella*) wordt afgewezen in een Natura 2000 gebied en opwaarts overige Natura 2000 gebieden (Peters & van Emmerik, 2016).

Een derde mogelijkheid is mechanische bestrijding of regelmatig afscheppen van het kroos met afvoer. Dit is wel duurder dan bepoten. Bij dit 'schonen', moet wel vermeden worden om het bodemslib sterk op te woelen.

Voor de vijver in Bergoje wordt een combinatie van bepoten met inheemse soorten en afscheppen en afvoeren van kroos voorzien (Schr.Med. R. Bocquet).

5 VRIJSTELLINGEN OP VERBODSBEPALINGEN

Alle handelingen en werken die voortvloeien uit dit beheersplan en die nodig zijn voor het ecologisch beheer van het gebied om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken, zijn onderworpen aan een vrijstelling van de verbodsbepalingen van artikel 12 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 september 2015 tot aanwijzing van het Natura 2000-gebied - SBZ IA10 "Bergojepark", in toepassing van artikel 47, §2, van de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud.

6 LITERATUUR

Publicaties:

Beheerplan van het Brusselse Zoniënwood, Boek II – Beheerdoelstellingen en -maatregelen. Ontwerp

Van Brussel, S., Hendrickx, P., Verheijen, W., (2008). Opmaak van beheerplanning voor een aantal Natura 2000-gebieden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Gebied IA10 Bergojepark. Rapport Arcadis i.o.v. BIM

Heutz G. & Paelinckx D. (red.), 2005. Natura 2000 Habitats. Doelen en staat van instandhouding. Versie 1.0 (ontwerp). Instituut voor Natuurbehoud en AMINAL - Afdeling Natuur, 296p.

Peters J.S. & van Emmerik, W.A.M. 2016. Waterplantenbeheer met graskarper. Sportvisserij Nederland, Bilthoven. Project Waterplantenbeheer.

Verkem S., De Maeseneer J., Vandendriessche B., Verbeylen G. & Yskout S., 2003. Zoogdieren in Vlaanderen. Ecologie en verspreiding van 1987 tot 2002. Natuurpunt Studie & JNM-Zoogdierenwerkgroep, Mechelen & Gent. 451p

Andere bronnen

Informatiebronnen beschikbaar gesteld door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- Inventaris van de merkwaardige bomen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. (<http://bomen-inventaris.irisnet.be/index.php>)
- Register van het gevrijwaard erfgoed. (<http://erfgoed.brussels/ontdekken/register-van-het-gevrijwaard-erfgoed>)
- Hemels Brussel/Bruciel. Geoportaal met historische luchtfoto's (<http://hemels.brussels/>)
- BruGis. Geoportaal met o.a. beschermde landschappen, merkwaardige bomen en de Natura 2000 sites en habitats. (<https://mybrugis.irisnet.be>)
- IBGEBIM. Geoportaal van de biodiversiteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. (<http://geoportal.ibgebim.be/webgis/biodiversiteit.phtml?langtype=2067>)

Informatiebronnen beschikbaar gesteld door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- Inventaris van de merkwaardige bomen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. (<http://bomen-inventaris.irisnet.be/index.php>)
- Register van het gevrijwaard erfgoed. (<http://erfgoed.brussels/ontdekken/register-van-het-gevrijwaard-erfgoed>)
- Hemels Brussel/Bruciel. Geoportaal met historische luchtfoto's (<http://hemels.brussels/>)
- BruGis. Geoportaal met o.a. beschermde landschappen, merkwaardige bomen en de Natura 2000 sites en habitats. (<https://mybrugis.irisnet.be>)
- Geoportal Leefmilieu Brussel. Geoportaal van de biodiversiteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. (<http://geoportal.ibgebim.be/webgis/biodiversiteit.phtml?langtype=2067>)

SOORTENFICHES

7 BIJLAGEN

Bijlage 1: Kadasterpercelen

Bijlage 2: Bepalingen met betrekking tot patrimonium in deelgebied IA10

Bijlage 3: De rol en het belang van de deelgebieden voor de coherentie van Speciale Beschermingszone I

Bijlage 4: Fotobijlage deelgebied IA10

Bijlage 5: Kaartenbundel

7.1 BIJLAGE 1: KADASTERPERCELEN

Voor de identificatie van de kadastrale percelen wordt de code APNC_MAPC gebruikt in de versie URBIS_V2_2011A2 van het kadaster.

Deel- gebied	Naam	code "APNC_MAPC"	Opp. Kadaster- perceel (ha)	% Natura 2000	Opp. (ha) binnen Natura 2000	Statuut eigenaar
IA10	Bergojepark	21332_B_0423_F_002_00	0,69	100,0%	0,69	Gemeente Oudergem
IA10	Bergojepark	21332_B_0424_B_000_02	0,17	100,0%	0,17	Gemeente Oudergem
IA10	Bergojepark	21332_B_0424_B_007_00	0,44	100,0%	0,44	Gemeente Oudergem
IA10	Bergojepark	21332_B_0424_S_007_00	0,07	100,0%	0,07	Gemeente Oudergem
IA10	Bergojepark	21332_B_0424_Y_007_00	0,40	100,0%	0,40	Gemeente Oudergem

7.2 BIJLAGE 2: BEPALINGEN MET BETREKKING TOT PATRIMONIUM IN DEELGEBIED IA10

Bescherming

Met het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 25/06/1998 werd het Bergojepark te Oudergem als landschap ingeschreven op de bewaarlijst. Het betreft volgende kadastrale percelen: 2de afdeling, sectie B, 3de blad, percelen 424 b7, 424 02b, 423 f2, 424 f7 en 424 m7 en dit wegens zijn wetenschappelijke en esthetische waarde.

De wetenschappelijke waarde van het gebied ligt in de bijzonder opvallende aanwezigheid van uiteenlopende boomsoorten van grote kwaliteit, zowel wat hun soorten als wat hun ontwikkeling betreft, maar ook van verschillende opmerkelijke bomen. De esthetische waarde ligt in de aanwezigheid van heel wat uitzonderlijke tamme kastanjes en in de relictwaarde van het landschap als overblijfsel van het Zoniënwood midden in het oude, bebouwde weefsel van Oudergem.

In art. 2 van het besluit werden volgende bijzondere behoudsvoorwaarden opgenomen:

- a) Het gebruik, de opslag of de aanmaak van stoffen die schadelijk kunnen zijn voor de ontwikkeling en de groei van de aanplantingen, de fauna en de flora of voor de kwaliteit van het water, zijn verboden.
- b) Het plaatsen van reclameborden is verboden.
- c) De plaatsing van om het even welke installatie, hierbij inbegrepen woonwagens en caravans, met uitzondering van werkhuisjes of tijdelijke uitrustingen voor culturele evenementen, is verboden.
- d) De opslag en bewaring van materialen, het storten van huisafval, vuilnis en afval van eender welke aard (met uitzondering van een compostplaats) is verboden.
- e) Het gewoon onderhoud van de bomen (het verwijderen van dode of gebroken takken, het verzorgen van beschadigde plekken) is verplicht.
- f) Elke nieuwe constructie is verboden. Constructies met een uitsluitend didactisch of wetenschappelijk doeleinde kunnen worden toegelaten.

Figuur 7-1: Afbakening van het op de bewaarlijst ingeschreven beschermd landschap (groen).

Merkwaardige bomen

In het domein werden verschillende bomen opgenomen in de inventaris van het natuurlijk erfgoed als 'merkwaardige boom'. In tabel 7-1 is een overzicht opgenomen. Op figuur 7-2 staat de locatie van deze bomen aan de hand van hun ID opgenomen.

Figuur 7-2: Weergave van de locatie van de merkwaardige bomen in het Bergojepark aan de hand van de ID's. (bron: <https://gis.urban.brussels/brugis/#/>)

Tabel 7-1: Inventaris van de merkwaardige bomen in het Bergojepark. (Bron: <http://bomen-inventaris.irisnet.be/index.php?text=77>).

ID	soort	status	positie	beplanting	Omtrek (cm)	Hoogte (m)	diameter van de kroon (m)
189	<i>Castanea sativa</i> Tamme kastanje	Op de wetenschappelijke inventaris	/	/	0	0	0
190	<i>Castanea sativa</i> Tamme kastanje	Op de wetenschappelijke inventaris	/	/	400	0	0
191	<i>Castanea sativa</i> Tamme kastanje	Op de wetenschappelijke inventaris	/	/	400	0	0
192	<i>Populus alba</i> Witte abeel	Op de wetenschappelijke inventaris	/	/	223	0	0

7.3 BIJLAGE 3

DE ROL EN HET BELANG VAN DE DEELGEBIEDEN VOOR DE COHERENTIE VAN SPECIALE BESCHERMINGSZONE I – OVERKOEPELEND DOCUMENT SBZ I

SEPTEMBER 2022

DE ROL EN HET BELANG VAN DE DEELGEBIEDEN VOOR DE COHERENTIE VAN SPECIALE BESCHERMINGSZONE I

Overkoepelend document SBZ I

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	5
2. Situering	6
3. Statuten en beschermingen	8
4. Aanwijzing habitattypes en soorten.....	11
5. Relatief belang van de deelgebieden	14
6. Van toepassing zijnde instandhoudingsdoelstellingen.....	15
7. Landschapsecologie.....	16

TABELLEN

Tabel 1: Staat van instandhouding van de habitats van communautair belang cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (toestand bij aanwijzing van het gebied)	11
Tabel 2: Staat van instandhouding van de soorten van communautair belang cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (toestand bij aanwijzing van het gebied)	11
Tabel 3: Uitbreidings- en omvormingsdoelstellingen voor de habitats	15
Tabel 4: Uitbreidings- en omvormingsdoelstellingen voor de soorten.....	15

FIGUREN

Figuur 1: Situering deelgebieden van SBZ I.....	7
Figuur 2: Beschermd landschappen en geheel binnen SBZ I	10
Figuur 3: Situering van de SBZ in het Brussels Ecologisch Netwerk, met aanduiden van belangrijke (bestaande of verstoorde) ecologische verbindingen tussen de deelgebieden.....	17
Figuur 4: Potentiële verbindingen buiten de SBZ I.....	18

BE 1000001 – SBZ I: HET ZONIËNWOUDE MET BOSRANDEN EN AANGRENZENDE BEBOSTE DOMEINEN EN DE VALLEI VAN DE WOLUWE – COMPLEX ZONIËNWOUDE – VALLEI VAN DE WOLUWE

1. INLEIDING

Bij de actualisatie van de Natura 2000 beheerplannen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden de deelgebiedbeheerplannen conform gemaakt met de bepalingen van de Ordonnantie van 1/03/2012 en met de betreffende aanwijzingsbesluiten per SBZ. Aangezien ieder beheerplan zich richt op één, of enkele, van de 48 Natura 2000 deelgebieden, bestaat het gevaar dat het algemene overzicht wat verloren gaat, en dat het relatieve belang van een deelgebied voor een specifiek habitat of soort niet voldoende wordt geduid. Ook kunnen specifieke instandhoudingsdoelen zoals gewenste uitbreidingen of omvormingen van habitats in een overkoepelend overzicht worden opgenomen, zodat ze zo efficiënt mogelijk gealloceerd kunnen worden.

In dit overkoepelende document worden de bepalingen van het aanwijzingsbesluit¹ van SBZ I daarom kort gestructureerd samengebracht, en wordt het relatieve belang van de deelgebieden bepaald voor de habitats en soorten van communautair en gewestelijk belang.

¹ Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering d.d. 14/04/2016 tot aanwijzing van het Natura 2000-gebied – BE1000001 : « Het Zoniënwoud met bosranden en aangrenzende beboste domeinen en de vallei van de Woluwe – complex Zoniënwoud – Vallei van de Woluwe » (B.S. 13/05/2016), verder het 'aanwijzingsbesluit' genoemd.

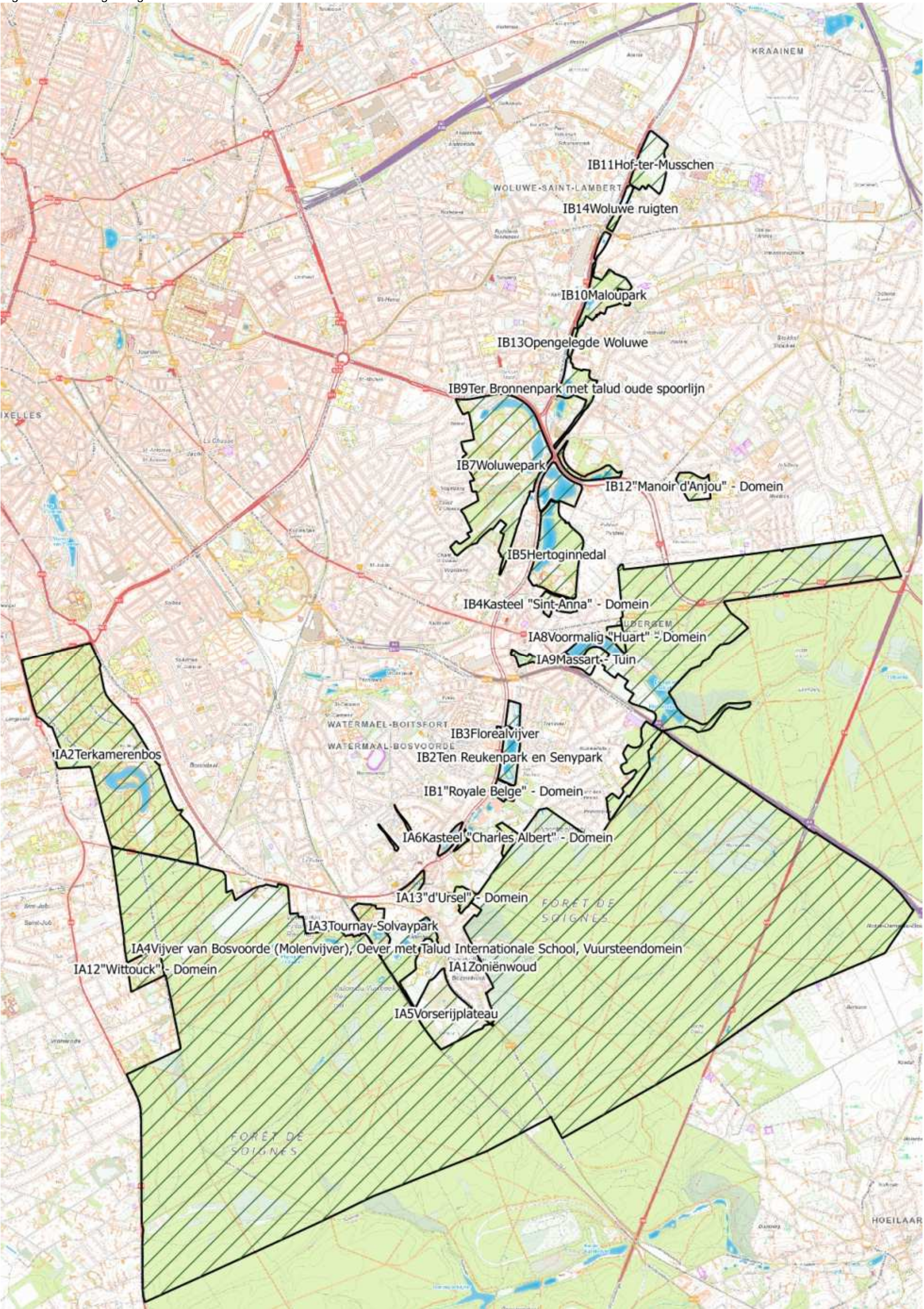
2. SITUERING

De SBZ I ligt in het zuidoosten van het gewest en omvat de volgende 24 deelgebieden met een totaaloppervlakte cfr. aanwijzingsbesluit van 2.066 ha (zie figuur 1).

Code	Naam	Oppervlakte (ha)
Gebieden IA Zoniënwood met bosrand en aangrenzende bosgebieden		
IA1	Zoniënwood	1691,44
IA2	Terkamerenbos	124,98
IA3	Tournay-Solvaypark	7,96
IA4	Vijver van Bosvoorde (Molenvijver), Oever met Talud Internationale School, Vuursteendomein	15,16
IA5	Vorserijplateau	22,47
IA6	Kasteel "Charles Albert" - Domein	2,54
IA7	Kasteel "Solitude" - Domein en omgeving	11,33
IA8	Voormalig "Huart" - Domein	2,36
IA9	Massart - Tuin	4,95
IA10	Bergojepark	1,76
IA11	Taluds "Drielinden"	0,98
IA12	Wittouck - Domein	7,71
IA13	d'Ursel - Domein	2,95
IA14	Gebieden langs de Vorstlaan	5,70
Gebieden IB Woluwevallei		
IB1	Royale Belge - Domein	2,33
IB2	Ten Reukenpark en Senypark	9,43
IB3	Florealvijver	0,79
IB4	Kasteel "Sint-Anna" - Domein	4,38
IB5	Hertoginnedal	25,43
IB6	Mellaertsvijvers	9,24
IB7	Woluwepark	72,06
IB8	Parmentierpark	3,77
IB9	Ter Bronnenpark met talud oude spoorlijn	8,58
IB10	Maloupark	10,96
IB11	Hof-ter-Musschen	11,30
IB12	Manoir d'Anjou - Domein	5,36
IB13	Opengelegde Woluwe	0,98
IB14	Woluwe ruigten	3,62

Figuur 1: Situering deelgebieden van SBZ I

3. STATUTEN EN BESCHERMINGEN

De SBZ I is aangewezen als **speciale beschermingszone** overeenkomstig het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 april 2016 betreffende de aanwijzing van het Natura 2000-gebied "SBZI: Het Zoniënwood met bosranden en aangrenzende beboste domeinen en de vallei van de Woluwe – complex Zoniënwood – Vallei van de Woluwe", dat werd bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 13 mei 2016.

1° Het gebied omvat verschillende **natuureservaten**

Natuureservaat	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
de gebieden rond de Rood Kloosterabdij		IA1 Zoniënwood
de Vuylbeekvallei		IA1 Zoniënwood
de Verdrongen Kinderenvallei		IA1 Zoniënwood
de Dry Borrenvallei		IA1 Zoniënwood
de poel nabij de Pinnebeekdreef		IA1 Zoniënwood
het rietveld van het Bronpark		IB9 Ter Bronnenpark met talud oude spoorlijn

2° het gebied omvat verschillende **bosreservaten**

Bosreservaat	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
de gebieden rond de Rood Kloosterabdij		IA1 Zoniënwood
Grippensdelle		IA1 Zoniënwood

3° in de zin van de wetgeving inzake de bescherming van het **onroerende erfgoed** (zie ook figuur 2) werden beschermd:

Naam erfgoed	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
De weiden van het Hof ter Musschen	1992-10-22	IB11 Hof-ter-Musschen
de Vellemolenweg	1995-03-16	IB11 Hof-ter-Musschen
de voormalige landsheerlijke woonplaats 'Het Slot'	1975-05-26	IB14 Woluwe ruigten
de Molen van Lindekemaale en de omliggende gronden	1989-03-30	IB10 Maloupark
het park van het Maloukasteel	1993-10-07	IB10 Maloupark
het Bronpark	1994-04-28	IB9 Ter Bronnenpark met talud oude spoorlijn
het Blatondomein	1995-04-06	IB9 Ter Bronnenpark met talud oude spoorlijn
het Woluwepark	1972-11-08	IB7 Woluwepark
het Parmentierpark	1981-12-17	IB8 Parmentierpark
de Mellaertsvijvers	1976-11-18	IB6 Mellaertsvijvers
het Manoir d'Anjou en zijn park	2012-04-19	IB12 Manoir d'Anjou – Domein
het Hertoginnedal	1995-03-09	IB5 Hertoginnedal
het Zoniënwood op het grondgebied van Sint-Pieters- Woluwe, Oudergem, Watermaal-Bosvoorde en Ukkel	1959-12-02	IA1 Zoniënwood; IA8 Voormalig "Huart" – Domein; IA9 Massart-Tuin
het Bergojepark	1995-04-06	IA10 Bergojepark
de vijver 'Floréal'	1997-04-24	IB3 Floréalvijver

het geheel gevormd door het Charles-Albertkasteel en het park	1988-08-08	IA6 Kasteel "Charles Albert" – Domein
het Jagersveldpark	1995-03-09	IA14 Gebieden langs de Vorstlaan
de Vijvers van Bosvoorde (met Tournay-Solvaypark en Internationale School)	1993-11-18	IA3 Tournay-Solvaypark; IA4 Vijver van Bosvoorde (Molenvijver), Oever met Talud Internationale School, Vuursteendomein
het Ter Kamerenbos	1976-11-18	IA2 Ter Kamerenbos

Beschermde geheel	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
de tuinvijken 'Le Logis' en 'Floréal'	1999-04-02	IA11 Taluds Drie Linden

Beschermde monument	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
het Hof ter Musschen	1988-08-08	IB11 Hof-ter-Musschen
Windmolen genaamd Verbrande Molen, afkomstig van Arc-Ainières	1943-04-09	IB11 Hof-ter-Musschen
Voormalig herenhuis Het Slot	1975-05-26	IB14 Woluwe ruigten
Kasteel van de Drij Borren	1986-11-19	IA1 Zoniënwood
Oude priorij van het Rood Klooster	1965-11-16	IA1 Zoniënwood
Jskelder van het Rood Klooster	2001-11-08	IA8 Voormalig "Huart" – Domein
Sint-Annakapel	2000-12-19	IB5 Hertoginnedal

Archeologisch landschap	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
Hertoginnedal	2001-11-15	IB5 Hertoginnedal
Neolithische versterking van Bosvoorde-vijvers	2000-03-30	IA1 Zoniënwood; IA3 Tournay-Solvaypark; IA4 Vijver van Bosvoorde (Molenvijver), Oever met Talud Internationale School, Vuursteendomein
Twee heuvels (neolithische tumuli)	2000-03-30	IA1 Zoniënwood

Op de bewaarlijst voor landschap staat tot slot het volgende patrimonium:

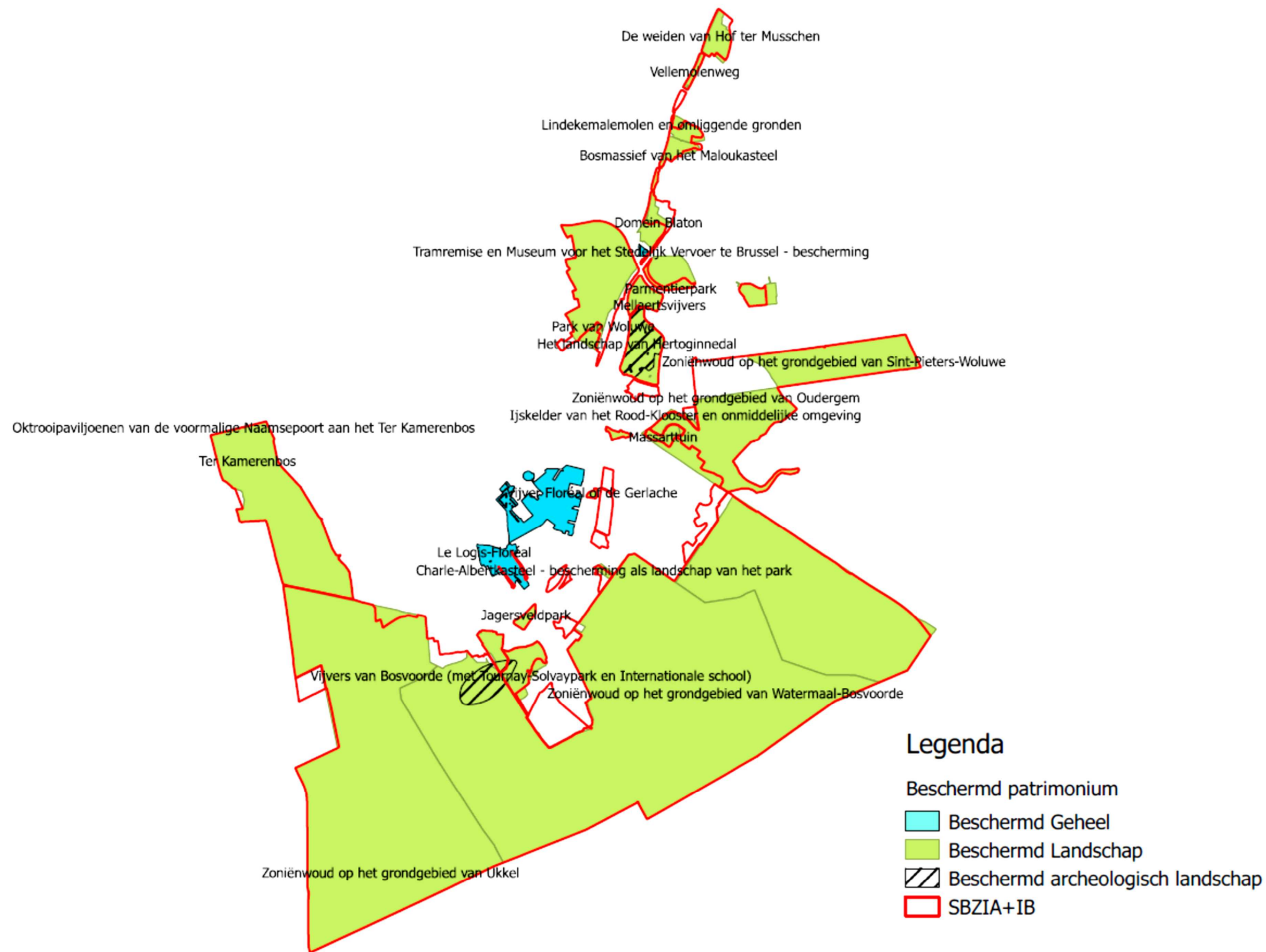
Bewaarlijst landschap	Datum 1° aanwijzingsbesluit	Deelgebied
Landschap van de moerascipres	2014-03-27	IB4 Kasteel "Sint-Anna" – Domein

4° het gebied omvat **beschermingszones rondom grondwaterwinnings**:

De beschermingszone rond grondwaterwinnings in het Ter Kamerenbos en onder de Lotharingendreef in het Zoniënwood hebben betrekking op (delen van) de volgende deelgebieden:

Beschermingszone	Deelgebieden
Zone 1	IA1 Zoniënwood; IA2 Ter Kamerenbos
Zone 2	IA1 Zoniënwood; IA2 Ter Kamerenbos
Zone 3	IA1 Zoniënwood; IA2 Ter Kamerenbos; IA3 Tournay-Solvaypark; IA4 Vijver van Bosvoorde (Molenvijver), Oever met Talud Internationale School, Vuursteendomein; IA5 Vorserijplateau; IA11 Taluds "Drielinden"; IA13 d'Ursel – Domein; IA14 Gebieden langs de Vorstlaan.

Figuur 2: Beschermd landschappen en geheel binnen SBZ I

4. AANWIJZING HABITATTYPES EN SOORTEN

De SBZ I is aangewezen voor

1. De natuurlijke habitattypes van communautair belang

- 3150 Van nature eutrofe vijvers en meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition;
- 4030 Droge Europese heide;
- 6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland en van de montane en alpiene zones;
- 6510 Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis);
- 7220* Kalkturfbronnen met turfsteenformatie (Cratoneurion);
- 9120 Zuurminnende Atlantische beukenbossen met ondergroei van Ilex of soms Taxus (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion);
- 9130 Beukenbossen behorend tot het Asperulo-Fagetum;
- 9160 Sub-Atlantische en Midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukenbossen behorend tot het Carpinion betuli;
- 9190 Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met Quercus robur;
- 91E0* Alluviale bossen met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae).

Tabel 1: Staat van instandhouding van de habitats van communautair belang cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (toestand bij aanwijzing van het gebied)

Staat van instandhouding op het tijdstip van aanwijzing van het Natura 2000 gebied									
Habitat code	PF	NP	Oppervlakte (ha)	Grotten	Kwaliteit gegevens	A/B/C/D	A/B/C		
						representativiteit	relatieve oppervlakte	behoudsstatus	algemene beoordeling
3150			19,3	-	G	C	C	C	C
4030			< 5	-	G	D	-	-	-
6430			6,2	-	G	B	C	B	B
6510			15,1	-	G	C	C	C	C
7220			< 0,5	-	G	D	-	-	-
9120			1204	-	G	B	B	C	B
9130			189	-	G	C	B	B	B
9150		X							
9160			191	-	G	B	B	B	B
9190			12	-	G	C	C	C	C
91E0			40	-	G	B	C	A	B

2. De soorten van communautair belang

De soorten van communautair belang van bijlage II.1.1 van de Ordonnantie waarvoor het gebied wordt aangewezen, zijn:

- 1014 - Vertigo angustior – Nauwe korfslak;
- 1083 - Lucanus cervus - Vliegend Hert;
- 1134 - Rhodeus sericeus amarus – Bittervoorn;
- 1318 - Myotis dasycneme – Meervleermuis;
- 1321 - Myotis emarginatus – Ingekorven vleermuis;
- 1323 - Myotis bechsteinii – Bechsteins vleermuis;
- 1304 - Rhinolophus ferrumequinum – Grote hoefijzerneus;
- 1166 - Triturus cristatus – Kamsalamander.

Tabel 2: Staat van instandhouding van de soorten van communautair belang cfr. de Bijlage 3.2 van het aanwijzingsbesluit (toestand bij aanwijzing van het gebied)

Staat van instandhouding op het tijdstip van aanwijzing van het Natura 2000 gebied														
Soort					Populatie in het gebied					Beoordeling van het gebied				
					Populatiegrootte		Cat.	Kwaliteit gegevens	A/B/C/D	A/B/C				Algemene beoordeling
Groep	code	Wetenschappelijke naam	S	NP	Type	min	max	eenheid	C/R/V/P	Populatie	Behoudsstatus	Isolement		
I	1014	Vertigo angustior			p				P	M	C	B	C	C
I	1083	Lucanus cervus			p				R	G	B	B	A	B
F	1134	Rhodeus sericeus amarus			p				P	M	C	B	C	C
A	1166	Triturus cristatus	X		p				V	M	D	-	-	-
M	1304	Rhinolophus ferrumequinum			c				V	G	D	-	-	-
M	1318	Myotis dasycneme			p				R	G	C	B	B	B
M	1321	Myotis emarginatus			r				V	G	D	-	-	-
M	1323	Myotis bechsteinii			p				R	G	C	B	B	B
M	1324	Myotis myotis		X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

De soorten van communautair belang van bijlage II.1.2 van de Ordonnantie waarvoor instandhoudings-doelstellingen worden vastgesteld, zijn:

- A027 - Ardea alba – Grote zilverreiger;
- A068 - Mergus albellus – Nonnetje;
- A072 - Pernis apivorus – Wespendif;
- A103 - Falco peregrinus – Slechtvalk;
- A224 - Caprimulgus europaeus – Nachtzwaluw;
- A229 - Alcedo atthis – IJsvogel;
- A236 - Dryocopus martius - Zwarte specht;
- A238 - Dendrocopus medius - Middelste bonte specht

3. De natuurlijke habitats van gewestelijk belang

De natuurlijke habitats van gewestelijk belang van bijlage I.2 van de Ordonnantie waarvoor op de schaal van het gebied instandhoudingsdoelstellingen worden vastgesteld, zijn:

- Dotterbloemgraslanden;
- Kamgrasgraslanden;
- Struisgrasgraslanden;
- Zilver schoongraslanden;
- Rietvegetaties;
- Grote Zeggenvegetaties.

4 De soorten van gewestelijk belang

De soorten van gewestelijk belang van bijlage II.4 van de Ordonnantie waarvoor op de schaal van het gebied instandhoudingsdoelstellingen worden vastgesteld, zijn:

- *Martes foina* – Steenmarter;
- *Martes martes* – Boommarter;
- *Eliomys quercinus* – Eikelmuis;
- *Delichon urbica* – Huiszwaluw;
- *Riparia riparia* – Oeverzwaluw;
- *Hirundo rustica* – Boerenzwaluw;
- *Anguis fragilis* – Hazelworm;
- *Lacerta vivipara* - Levendbarende hagedis;
- *Salamandra salamandra* – Vuursalamander;
- *Melolontha melolontha* – Meikever;
- *Carabus auronitens* var. *putseysi* – Goudglanzende schalebijter;
- *Apatura iris* - Grote weerschijnvlinder;
- *Satyrium w-album* – Iepenpage;
- *Thecla betulae* – Sleedoornpage.

5 De soorten die een strikte bescherming genieten op het hele gewestelijke grondgebied

De soorten van bijlage II.2 van de Ordonnantie die een strikte bescherming genieten op het hele gewestelijke grondgebied en de soorten van bijlage II.3 van de Ordonnantie die een geografisch beperkte strikte bescherming genieten, waarvoor instandhoudingsdoelstellingen worden vastgesteld overeenkomstig artikel 40, § 4 van de Ordonnantie, zijn:

1° Diersoorten:

- *Myotis brandtii* - Brandts vleermuis;
- *Myotis mystacinus* – Baardvleermuis;
- *Myotis nattereri* – Franjestaart;
- *Plecotus auritus* - Gewone grootoorvleermuis;
- *Plecotus austriacus* – Grijsz grootoorvleermuis;
- *Pipistrellus pygmaeus* - Kleine dwergvleermuis;
- *Myotis daubentonii* – Watervleermuis;
- *Nyctalus noctula* - Rosse vleermuis;
- *Nyctalus leisleri* - Bosvleermuis;
- *Pipistrellus nathusii* - Ruige dwergvleermuis;
- *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger;
- *Pipistrellus pipistrellus* - Gewone dwergvleermuis;
- *Pipistrellus kuhlii* - Kuhls dwergvleermuis;
- *Mustela putorius* – Bunzing;
- *Mustela nivalis* – Wezel;
- *Neomys fodiens* – Waterspitsmuis;
- *Micromys minutus* – Dwergmuis;
- *Accipiter gentilis* – Havik;
- *Rallus aquaticus* – Waterral;
- *Scolopax rusticola* – Houtsnip;
- *Locustella naevia* – Sprinkhaanzanger;
- *Acrocephalus scirpaceus* - Kleine karekiet;
- *Acrocephalus palustris* – Bosrietzanger;
- *Sylvia curruca* – Braamsluiper;
- *Sylvia communis* – Grasmus;
- *Lissotriton vulgaris* - Kleine watersalamander;
- *Lissotriton helveticus* – Vinpootsalamander;
- *Ichthyosaura alpestris* – Alpenwatersalamander;
- *Proserpinus proserpina* – Teunisbloempijlstaart;
- *Lycaena phlaeas* - Kleine vuurvlinder;
- *Aphantopus hyperantus* – Koevinkje;

2° Plantensoorten:

- *Neottia ovata* - Grote keverorchis;
- *Epipactis phyllanthes* - Dichte wespenorchis;
- *Dactylorhiza fuchsii* – Bosorchis;
- *Dactylorhiza maculata* - Gevlekte orchis;
- *Dactylorhiza praetermissa* - Rietorchis;
- *Ophrys apifera* – Bijenorchis;
- *Lycopodium clavatum* - Grote wolfsklauw

5. RELATIEF BELANG VAN DE DEELGEBIEDEN

Niet alle deelgebieden zijn voor alle habitats of soorten aangewezen. Sommige komen maar in één of enkele deelgebieden voor, andere zijn meer wijdverbreid. In functie van de actualisatie van de beheermaatregelen is het nuttig te weten welke habitats of soorten doorwegen per deelgebied, zodat de maatregelen er ook zo goed mogelijk op worden afgestemd.

Habitats

Om het relatieve belang van ieder deelgebied te bepalen voor de verschillende habitats, wordt de voorkomende oppervlakte habitat per deelgebied bepaald t.o.v. de totale oppervlakte in de SBZ. Bij een voorkomingspercentage van 0 tot 10% is het deelgebied belangrijk, van 11 tot 30 % is het zeer belangrijk, en > 30% is het essentieel.

Uit deze tabel blijkt het uiterst grote belang van het deelgebied IA1 Zoniënwood voor een groot deel van de voorkomende habitats en vegetaties van gewestelijk belang. Aangezien dat deelgebied meer dan 80% van de oppervlakte van de SBZ inneemt, is dat ook niet verwonderlijk.

Volgens het aanwijzingsbesluit komen ook de habitattypes 4030 en 7220 lokaal voor. Ze zijn aanwezig in de vorm van 'punthabitats'. Voor het habitat 7220 (kalktufbronnen) is dit inherent aan dit habitatype, een bijzonder zeldzaam habitatype dat gebonden is aan heel specifieke abiotische omstandigheden en meestal puntsgewijs voorkomend in andere habitats. De totale oppervlakte aan habitat 7220 wordt op minder dan een halve ha geschat, en die van 4030 (heiderelicten) kleiner dan 5 ha.

Voor ieder deelgebied zal in het betreffende deelbeheerplan het overzicht van de aanwezige habitats en soorten en het relatieve belang ervan op het niveau van de SBZ kort worden aangehaald.

6. VAN TOEPASSING ZIJNDE INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Hiervoor wordt integraal verwezen naar de tabel die is opgenomen in de Bijlage 4 van het aanwijzingsbesluit. Bij de uitwerking van de beheermaatregelen vormt deze tabel ook het expliciete kader.

Hieronder worden de aandachtspunten opgenomen van habitats of soorten waar uitbreidings- of ontwikkelingsdoelstellingen voor geformuleerd worden, en de doelstellingen dus verder gaan dan het loutere behoud van het habitat of de soort. Kwantitatieve doelstellingen voor soorten die voortgaan op de kwalitatieve doelstellingen van habitats (verbeteringen van habitat of leefgebied waarvoor geen extra kwantitatieve inspanningen moeten gebeuren) worden hier niet opgenomen.

Gewenste uitbreidingen en/of omvormingen van habitat

De IHD tabel maakt melding van een aantal gewenste uitbreidingen van habitat. De locaties waar dit dient te gebeuren worden in overleg met de stuurgroep vastgelegd.

Tabel 3: Uitbreidings- en omvormingsdoelstellingen voor de habitats

Habitat	Kwantitatieve doelstelling	Huidige oppervlakte	Gewenste oppervlakte	Relevant(e) deelgebied(en)
HT 4030	- Ontwikkelen van (tijdelijke) heidelanden op de open plaatsen in zuurminnende types van bossen (9120 en 9190) - netwerk in het Zoniënwoud en in de Vallei van de Woluwe	< 5ha	Geen oppervlakte benoemd. Element van goede structurele kwaliteit in habitats 9120 en 9190; integratie in een coherent netwerk	IA1
HT 6430 – subtype boszomen	- ontwikkeling op minstens 10 plaatsen van bosranden over een lengte van minstens 100m en een breedte van 15m, tussen het bos en de open gebieden; - ontwikkeling van een bosrandvegetatie over een lengte van ongeveer 10 km, bij voorkeur op vochtige plaatsen	1,9 ha		Alle deelgebieden met overgangen bos - open
HGB Dotterbloemgrasland	Gebruik maken van de uitbreidingskansen bij ecologische inrichtingen tussen de land- en waterbiotopen	2,4 ha		
HGB Rietvegetaties	Gebruik maken van de uitbreidingskansen bij ecologische inrichtingen tussen de land- en waterbiotopen	3 ha		
HGB Grote zeggenvegetaties	Gebruik maken van de uitbreidingskansen bij ecologische inrichtingen tussen de land- en waterbiotopen	1 ha		

Tabel 4: Uitbreidings- en omvormingsdoelstellingen voor de soorten

Soort	Doel	Huidige populatie	Gewenste populatie	Relevant(e) deelgebied(en)
Nauwe korfslak	Indien mogelijk uitbreiding van de populaties en ontwikkeling ervan	Verwezenlijking van een netwerk van habitats waarin de soort goed kan gedijen in de Vallei van de Woluwe		IB11; IB algemeen
Groot Vliegend hert	Indien mogelijk uitbreiding van de populaties en ontwikkeling ervan in minstens 3 voortplantingsgebieden	Verwezenlijking van een netwerk van natuurlijke en kunstmatige habitats (totems) waarin de soort goed kan gedijen vertrekkend van de plaatsen waar de soort aanwezig is	Aanwezigheid in minstens 3 voortplantingsgebieden	IA1; IA3; IA4; IA11; IB2
Bittervoorn	Progressieve uitbreiding van de bestaande populaties	Verwezenlijking van een netwerk van habitats waarin de soort goed kan gedijen		IA1; IA3; IA4; IB7; IB11
Kamsalamander	Terugkeer van een levensvatbare populatie in het Brussels Gewest	Verwezenlijking van een netwerk van habitats waarin de soort goed kan gedijen		IA1
Vleermuizen algemeen	Indien mogelijk ontwikkeling van de populaties	- behoud of ontwikkeling van een gevarieerde bosrand tussen de bossen en de meer open gebieden - Progressieve verwezenlijking van een gevarieerd landschap bestaande uit bosgebieden en bosranden evenals uit stadbiotopen en lineaire landschapselementen - Progressieve verwezenlijking van een kwalitatieve verbetering van de habitat van de soorten door een ecologisch herstel van de bestaande vijvers, moerasgebieden en poelen. - toename van het aantal bomen met holtes tot 7 à 10 bomen/ha - bestuderen en gebruik maken van opportuniteiten om nieuwe verblijfplaatsen in te richten. In het bijzonder daar waar de aanwezigheid van vleermuizen bevestigd werd, waaronder met name: • Rood Klooster, Priorij (zolder), boerderij (kelders), ondergrondse kelder achteraan de boerderij; oude ijskelder domein Huart. • Massarttuin: oude overloop van de vijver. • Tournay-Solvaypark: ijskelder en ingerichte kelders van het kasteel • Vuursteendomein: voormalige garage • Kelders van het oude kasteel van het Clos des Chênes • Onderdoorgangen in natuursteen en/of baksteen onder de dreven in het Zoniënwoud, de Lorrainedreef, de Waterloosesteenweg, de Ring Ro en de spoorlijn 161 in het Zoniënwoud • Terkamerenbos: onderaards gewelf		Alle deelgebieden.

7. LANDSCHAPSECOLOGIE

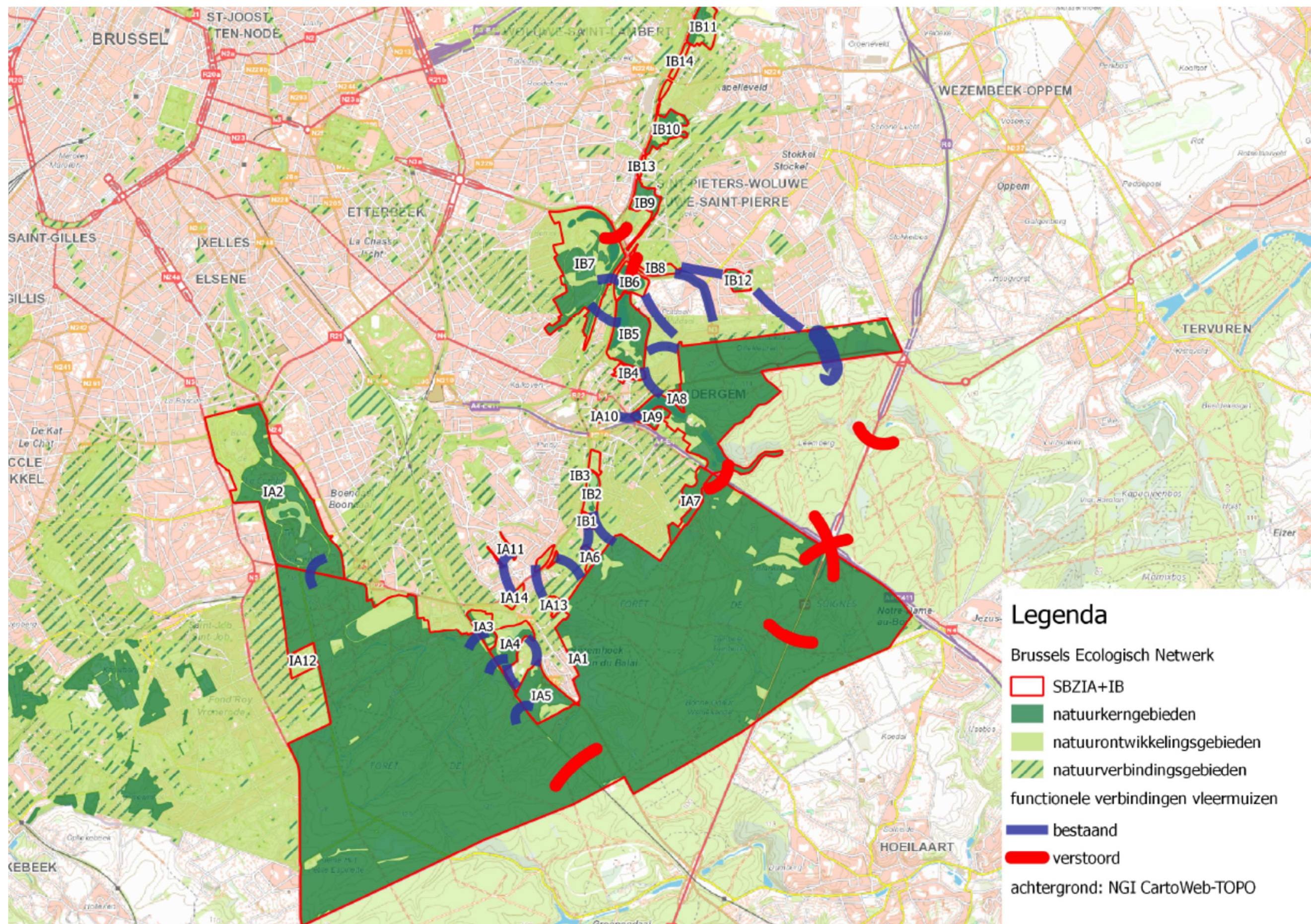
De deelgebieden van SBZI zijn alle belangrijke elementen in het Brussels Ecologisch Netwerk, en ze behoren dan ook grotendeels tot de natuurkerngebieden. Het Zoniënwoud en omgeving vormen de grootste kern voor natuur in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Door de directe verbinding met natuur in de andere gewesten vormt het ook op macroschaal een essentieel onderdeel van de natuurlijke structuur in België.

Voor heel wat soorten, waaronder vleermuizen, is niet enkel de ecologische geschiktheid binnen de deelgebieden van de SBZI van belang, maar eveneens de verbindingen tussen de deelgebieden. In het IHD-rapport voor SBZ I (Aeolus, 2008) werd een theoretische oefening gemaakt om de belangrijkste verbindingen voor vleermuizen aan te duiden. Het is van belang deze kennis mee te nemen bij de opmaak van de beheerplannen van de deelgebieden.

- Voor soorten die hun jachtgebied bij voorkeur in bossen hebben en landschappen verkiezen met een belangrijk aandeel houtige vegetatie zijn de interne verbindingen, waarop de (grote) infrastructuur een sterk versnipperende werking heeft, in het Zoniënwoud (IA1) en de deelgebieden die er direct bij aansluiten (m.n. IA2, IA3, IA4, IA5, IA6, IA7, IA8, IA9, IA12, IA13) van zeer groot belang.
- Voor soorten die hun jachtgebieden bij voorkeur bij moerassen en open water hebben, met zomerverblijfplaats in bossen, en voor de soorten met een breed spectrum aan jachtgebieden is een goede bereikbaarheid van de deelgebieden met grote waterpartijen en beekvalleien in het Zoniënwoud en in de Woluwevallei eveneens essentieel.

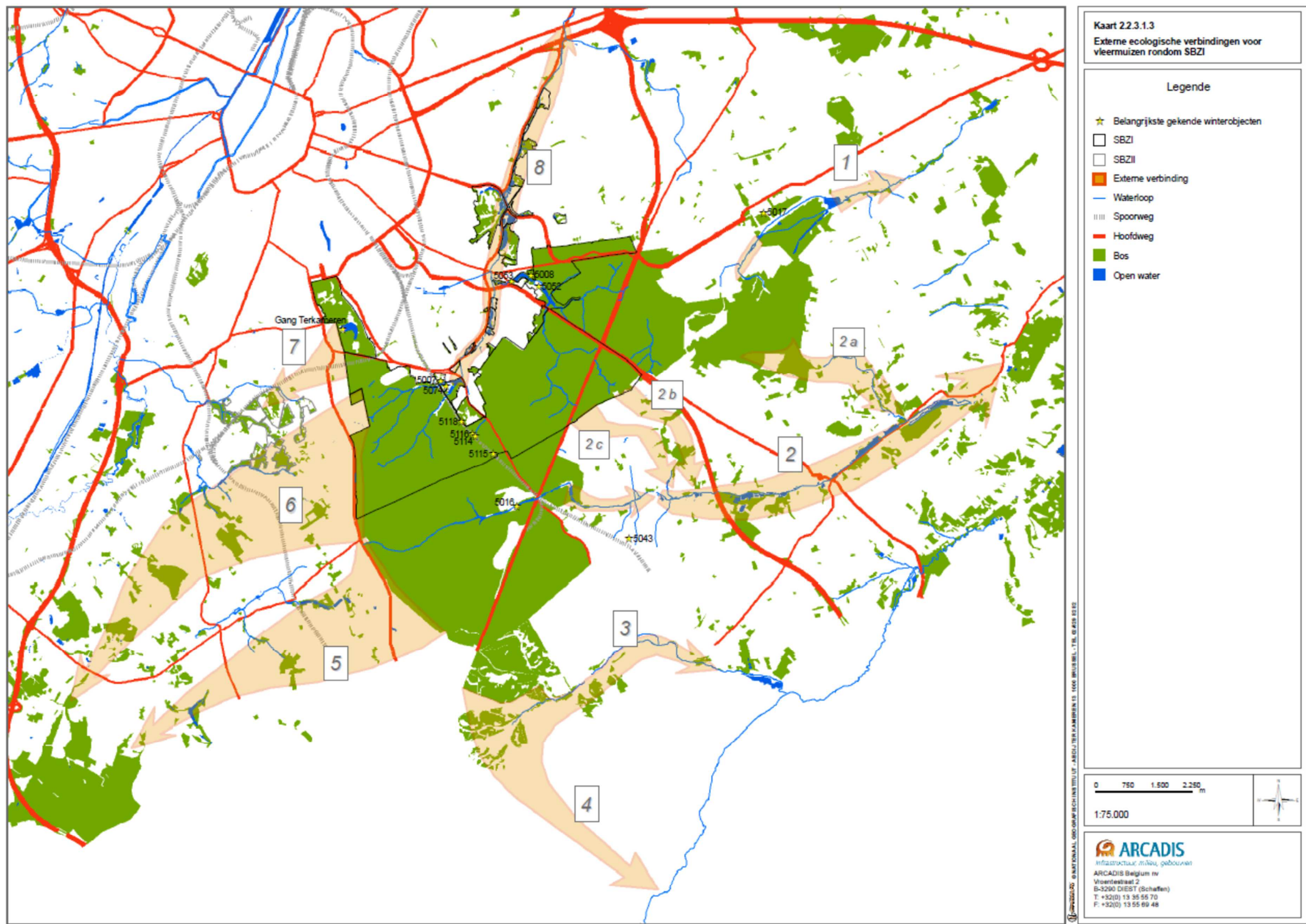
Op onderstaande figuren wordt dit visueel samengevat:

Figuur 3: Situering van de SBZ in het Brussels Ecologisch Netwerk, met aanduiden van belangrijke (bestaande of verstoorde) ecologische verbindingen tussen de deelgebieden.

In een ruimere context worden de potentiële verbindingen buiten de SBZ samengevat in onderstaande figuur (uit Aeolus 2008).

Figuur 4: Potentiële verbindingen buiten de SBZ I

02 775 75 75
WWW.LEEFMILIEUBRUSSEL.BE

Redactie: Sweco Belgium nv & Hesselteer bvba: Sofie Fabri, Guy Geudens, Guy Heutz, Tom Neels
Leescomité: Leefmilieu Brussel – LB
Verantwoordelijke. Uitg.: F. Fontaine en M. Gryseels – Havenlaan 86C/3000- 1000 Brussel
Projectnummer: 5029240008

7.4 BIJLAGE 4: FOTOBIJLAGE DEELGEBIED IA10 BERGOJEPARK (FOTO'S SWECO MEI 2018, ARCADIS ZOMER EN WINTER 2007)

		
IA10_01. Zicht op de parkzone bij de westelijke ingang zone 1 gezien vanuit zone 2 (in NW richting) links van da afsluiting loopt de Roodkloosterbeek, die hier ondergronds gaat.	IA10_02. Zicht op het beboste talud van het Bergojepark, (habitattype 9130), met holle bomen en dood hout relatief goed vertegenwoordigd.	IA10_03. Zicht op het alluviale bos met de vijver (zone 2 en 5), vooraan links de exoot sneeuwbal, daaronder daslook (<i>Allium ursinum</i>) en gele dovenetel (<i>Lamium galeobdolon</i>), opslag van iep (<i>Ulmus sp.</i>), hazelaar (<i>Corylus avellana</i>) en (ook jonge) gewone esdoorn (<i>Acer pseudoplatanus</i>), vlier (<i>Sambucus nigra</i>).
		
IA10_04a. Zicht op het eilandje in de vijver (zone 5)winter 2007.	IA10_04b. Zicht op het eilandje in de vijver (zone 5)voorjaar 2018.	IA10_05. Stuwte/verdeelkunstwerk dat water afsplitst vanuit de beek doorheen de laagte naar de vijver

7.5 BIJLAGE 5: KAARTENBUNDEL DEELGEBIED IA10

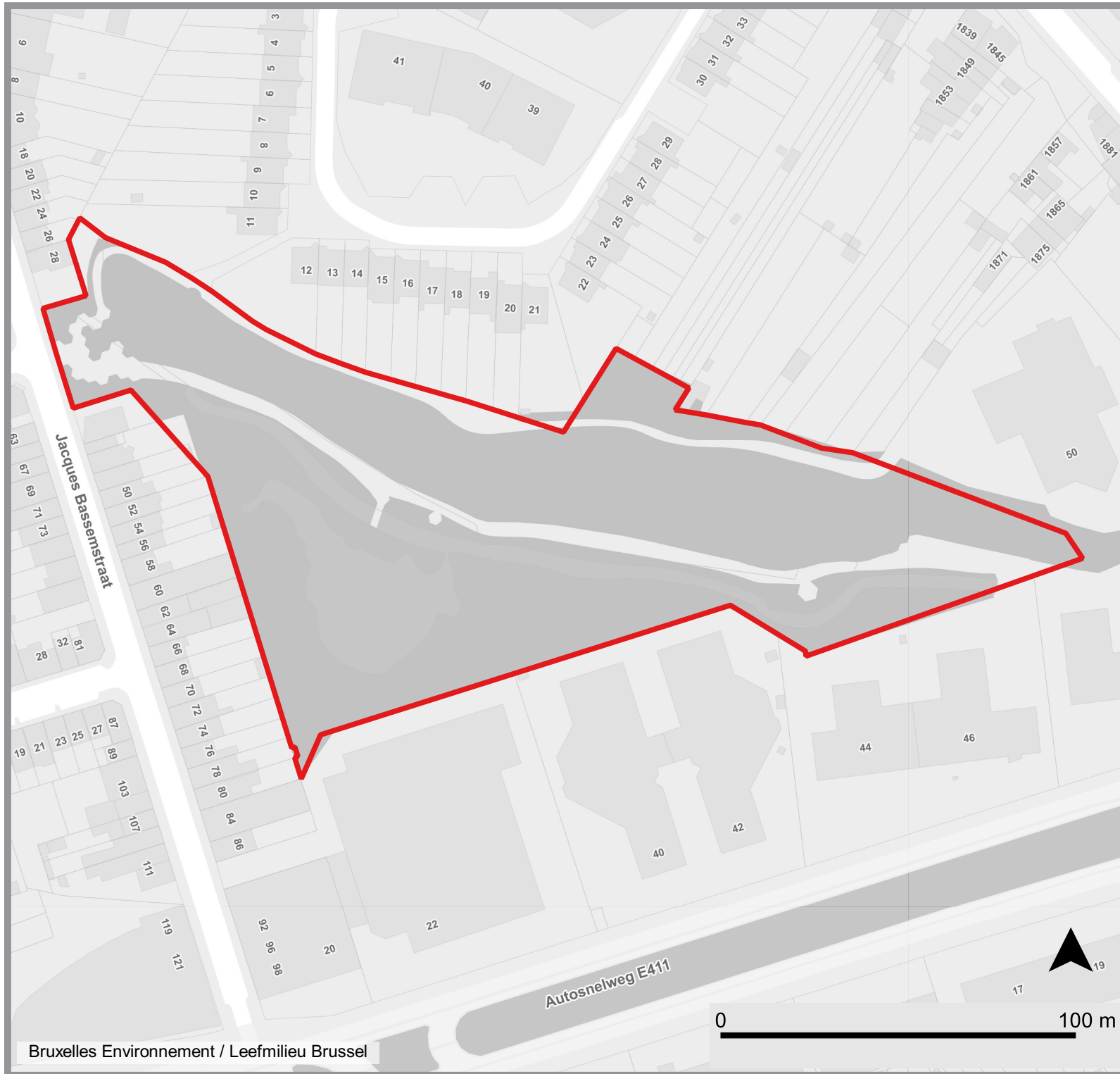

Kaart 1.1

Situering deelgebied IA10 en kadastrale percelen

Legenda

 deelgebied IA10

Fond de plan / Achtergrond :
Brussels UrbIS © - CIRB-CIBG
© IGN-NGI

Kaart 1.2

Bestemmingen deelgebied IA10 (gewestelijk bestemmingsplan (GBP))

Legenda

 deelgebied IA10

bestemmingen

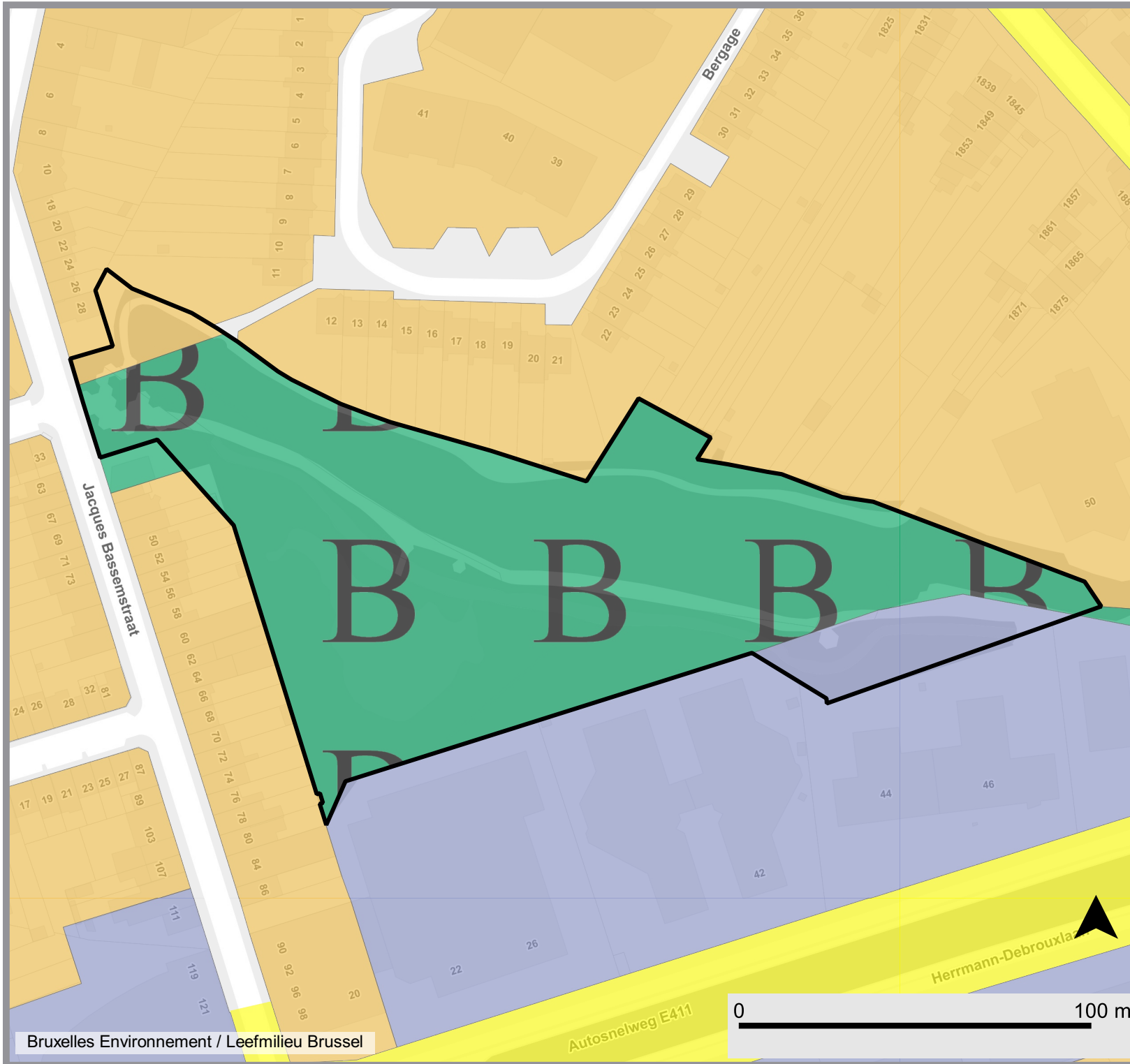
 Parkgebied

 Woongebied

 Groengebied met hoogbiologische waarde

 Structurerende ruimte

 Administratiegebied

Fond de plan / Achtergrond :
Brussels UrbIS © - CIRB-CIBG
© IGN-NGI

Kaart 1.3

Habitattypes van communautair belang en hun verwachte evoluties in deelgebied IA10

Legenda

 deelgebied IA10

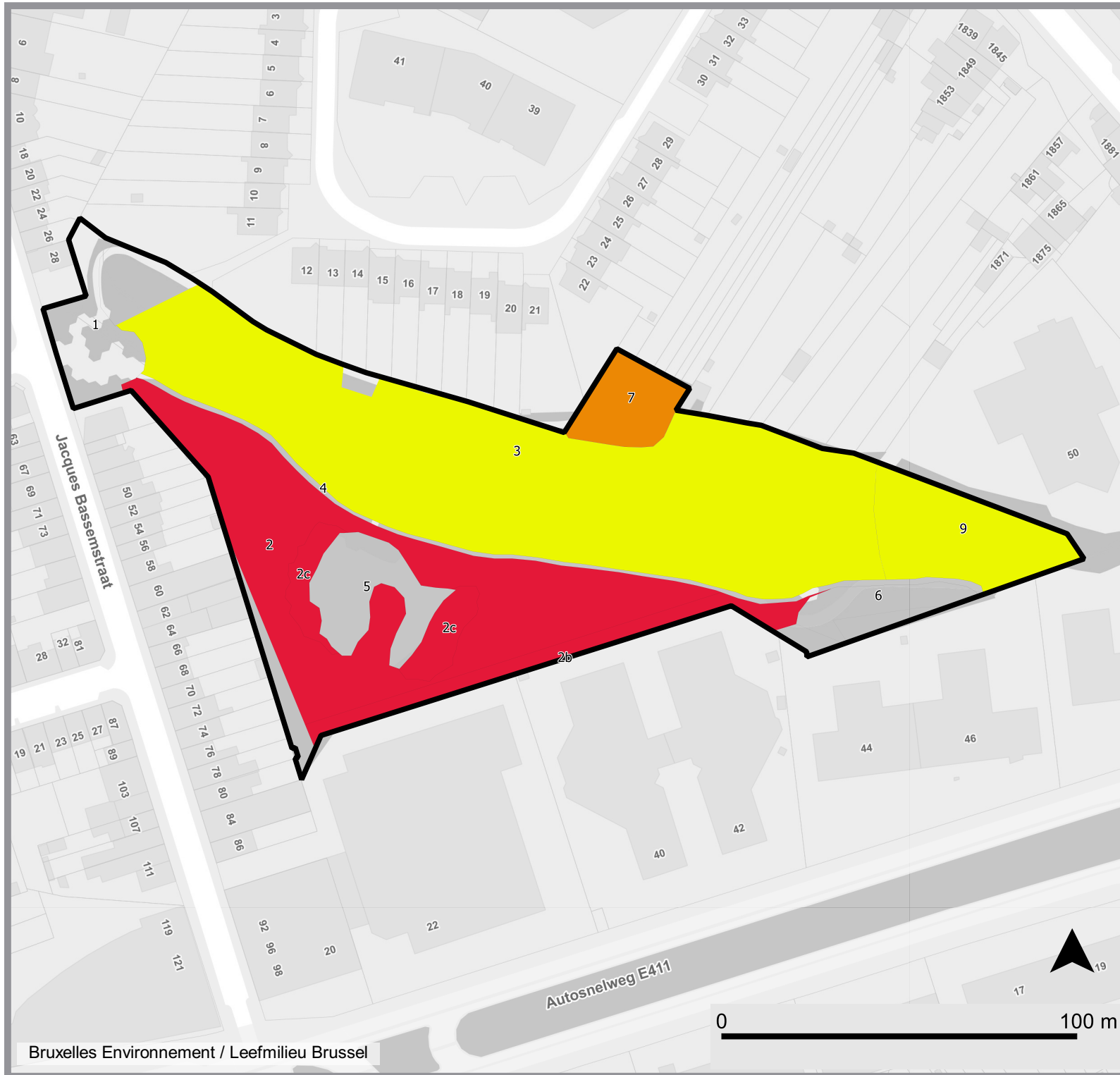
 zones habitats

habitats

 9120 Zuurminnende beukenbossen

 9130 Beukenbossen Asperulo-Fagetum

 91E0 Alluviale bossen subtype
Vogelkers-Essenbos

Kaart 1.4

Overige natuurtypes in deelgebied IA10

Legenda

 deelgebied IA10

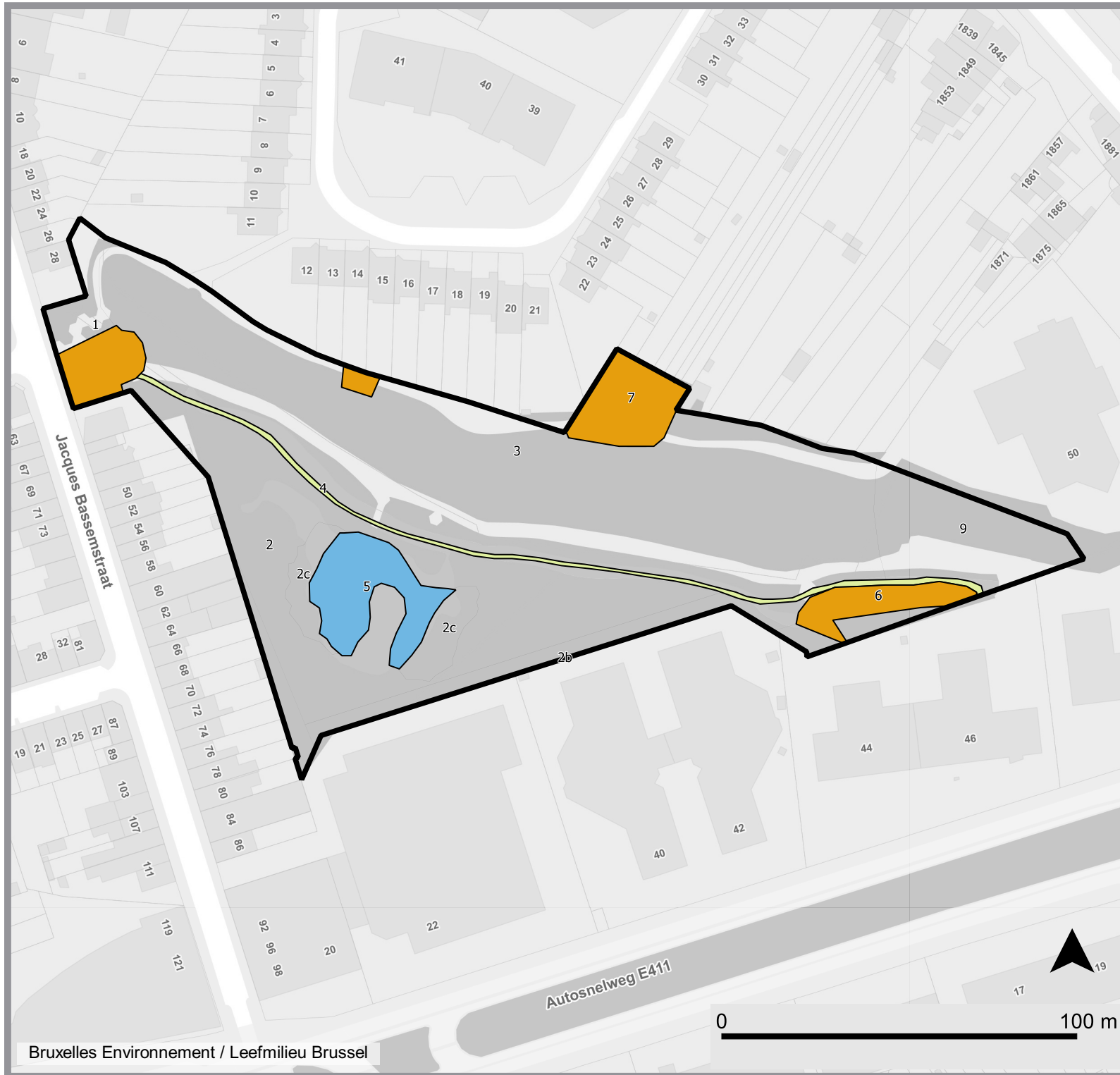
 zones habitats

overige natuurtypes binnen SBZ

 Gemeenschappen van smalle voedselrijke wa

 Kroos-Schedefonteinkruid

 Tuinen en parken (+ gebouwen)

Fond de plan / Achtergrond :
Brussels UrbIS © - CIRB-CIBG
© IGN-NGI

Kaart 2.1

Beheerdoelstellingen in deelgebied IA10

Legenda

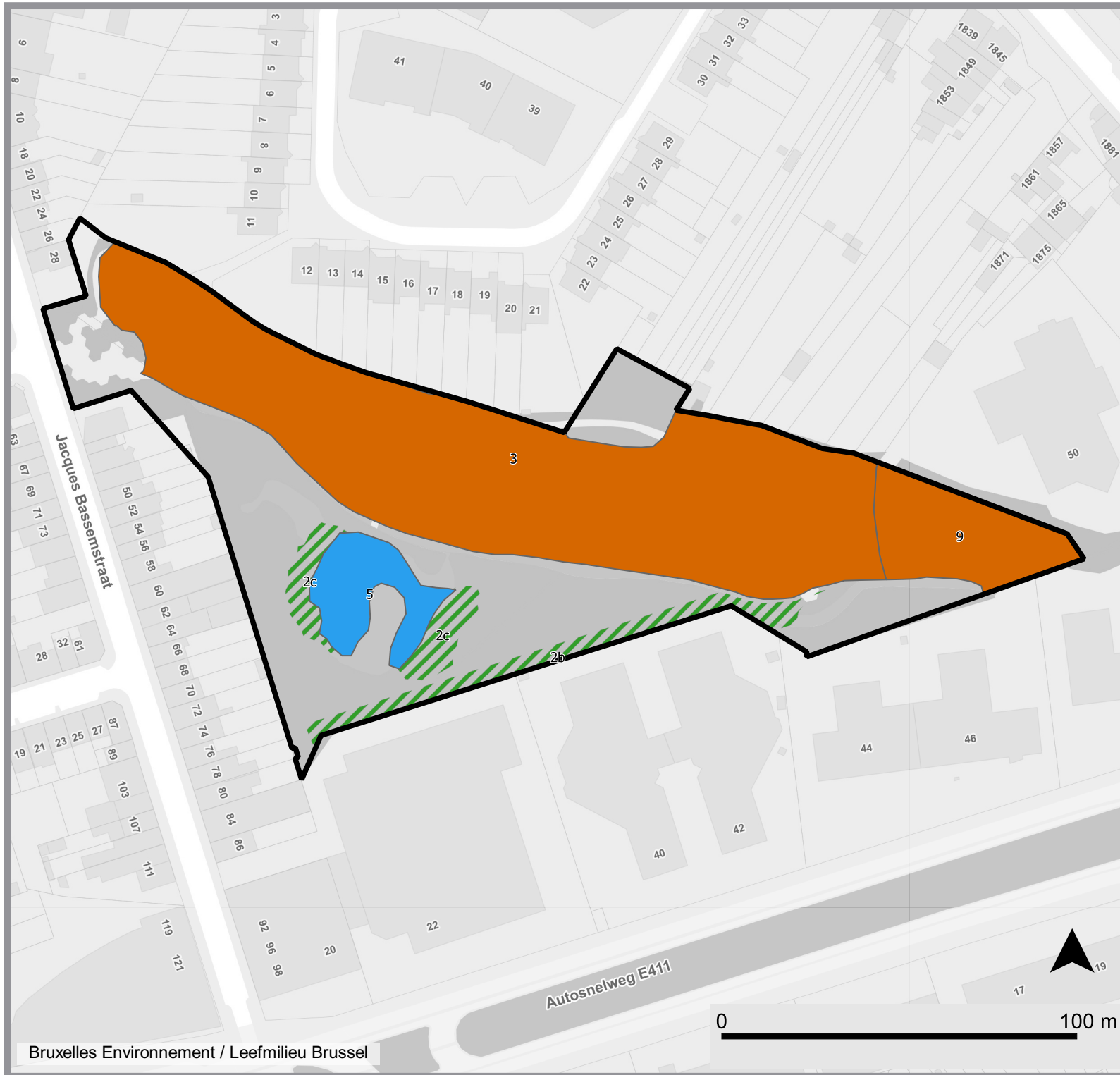
 deelgebied IA10

beheerdoelen

 Type 4 - gemengd eikenbos

 Type 8 - ecologische bosrand

 vijver

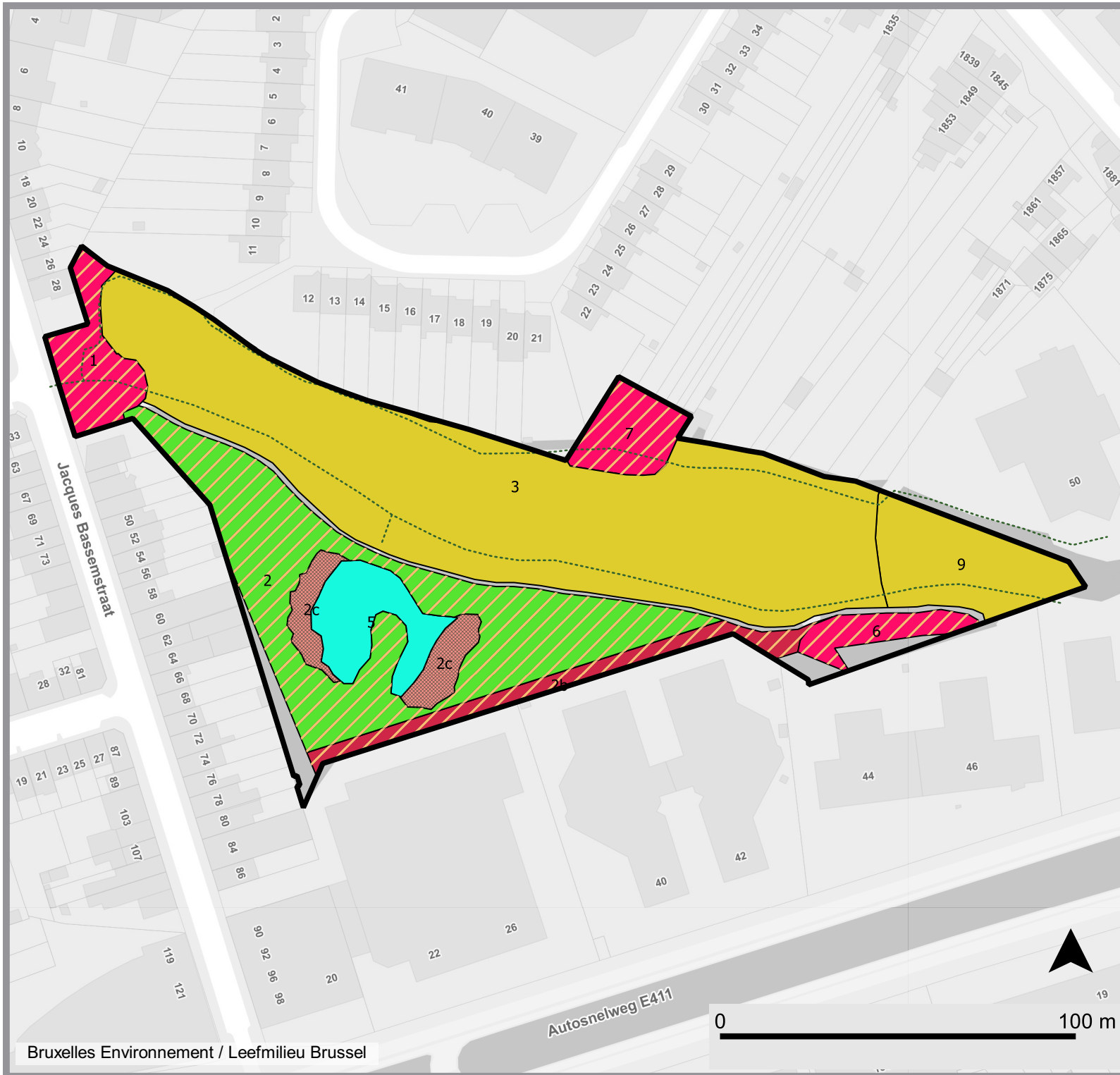

Kaart 2.2

Beheermaatregelen in deelgebied IA10

Legenda

- deelgebied IA10
- beheermaatregelen**
- behoud en onderhoud paden
- exotenbeheer
- sterk dunnen boomlaag
- ecologisch vijverbeheer
- hakhoutbeheer (gefaseerd, i.f.v. bosrand)
- maaibeheer gericht op instandhouden verlandingsvegetaties
- nulbeheer
- regulier parkbeheer
- selectieve bevoordeling habitattypische soorten in boomlaag + exotenbeheer

Fond de plan / Achtergrond :
Brussels UrbIS © - CIRB-CIBG
© IGN-NGI

02 775 75 75
WWW.LEEFMILIEUBRUSSEL.BE

Redactie: Sweco Belgium nv (Royal Haskoning DHV) & Hesselteer bvba: Guy Heutz, Sofie Fabri, Guy Geudens
Leescomité: Leefmilieu Brussel – LB
Verantwoordelijke. Uitg.: F. Fontaine en M. Gryseels – Havenlaan 86C/3000- 1000 Brussel
Projectnummer: 5029240008

